आजचे पंचांग

मंगळवार, दि. २१ एप्रिल २०२६
द्वितीय परार्ध, श्वेतवाराह कल्प, वैवस्वत मन्वंतर, युगाब्द ५१२८, शालिवाहन शक १९४८, विक्रम संवत *२०८२, पराभवनाम संवत्सर, उत्तरायण, वसंत ऋतु, वैशाख मास, शुक्लपक्ष, चतुर्थी सकाळी ७-२८ पर्यंत, नंतर पंचमी रात्री १-२० पर्यंत नंतर षष्ठी तिथी, दिवस नक्षत्र– मृग रात्री ११-५९, चंद्र रास- वृषभ दुपारी १-०१ पर्यंत नंतर मिथुन, सूर्य रास - मेष, गुरु रास - मिथुन

दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

विमानाचा अपघात

नवी दिल्ली: छत्तीसगडच्या जशपूर जिल्ह्यात सोमवारी (२० एप्रिल) भीषण विमान अपघात झाला. नारायणपूर पोलीस ठाणे क्षेत्रातील खुर्सागढा गावाजवळ रतनपहली जंगलात हा अपघात घडला. एका डोंगराला विमान धडकल्यामुळे झालेल्या या अपघातात वैमानिक आणि सहवैमानिकांचा मृत्यू झाल्याची प्राथमिक माहिती आहे. अपघाताच्या वेळी हे विमान ३० फूट उंचीवरून उड्डाण करीत होते. छत्तीसगडमध्ये झालेल्या अपघातात २ वैमानिकांच्या मृत्यूला दुजोरा मिळाला आहे.

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | मंगळवार, दि. २१ एप्रिल, २०२६ | वर्ष - १ | अंक - २०६ | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

सारांश वृत्त

केरळ तृणमूल काँग्रेसची शाखा फुटली

कोची : अखिल भारतीय तृणमूल काँग्रेसचे राज्य संयोजक पी. व्ही. अन्वर यांनी सांगितले की, पक्षाचे केरळ युनिट तृणमूल काँग्रेससोबतचे संबंध तोडेल आणि लवकरच एक नवीन राजकीय पक्ष स्थापन केला जाईल. पत्रकार परिषदेला संबोधित करताना अन्वर म्हणाले की, विधानसभा निवडणुकीत यूडीएफ-समर्थित उमेदवार म्हणून निवडणूक लढवताना पक्षाने त्यांना पाठिंबा न दिल्याने हा निर्णय घेण्यात आला.

महिलांच्या रोषाला सामोरे जावे लागेल

चंदीगड : लोकसभेत महिला आरक्षण विधेयकाला दोन-तृतीयांश बहुमत न मिळाल्यावरून दिल्लीचे पर्यावरण मंत्री मनजिंदर सिंग सिरसा यांनी विरोधी पक्षांवर जोरदार टीका केली. त्यांनी म्हटले की, या पक्षांनी 'गंभीर पाप' केले असून, त्यासाठी त्यांना महिलांच्या रोषाला सामोरे जावे लागेल. अमृतसरमध्ये पत्रकारांशी बोलताना सिरसा म्हणाले की, काँग्रेस आणि आपसह विरोधी पक्षांनी या विधेयकाला विरोध केला आहे, कारण महिला आरक्षण लागू करण्याचे श्रेय भाजपला मिळावे असे त्यांना वाटत नाही.

मार्चमध्ये उत्पादन ०.४ टक्क्यांनी घटले

नवी दिल्ली : अधिकृत आकडेवारीनुसार, कोळसा, कच्चे तेल, खते आणि वीज यांच्या उत्पादनात घट झाल्याने मार्च महिन्यात मुख्य क्षेत्राच्या उत्पादनात ०.४ टक्क्यांची घट झाली असून, गेल्या पाच महिन्यांतील ही पहिलीच घट आहे. फेब्रुवारी २०२६ मध्ये, आठ प्रमुख पायाभूत सुविधा क्षेत्रांमध्ये २.८ टक्क्यांनी विस्तार झाला होता. २०२५-२६ मध्ये या क्षेत्रांनी २.६ टक्के वाढीचा दर नोंदवला.

सरकारच्या परराष्ट्र धोरणावर काँग्रेसची टीका

अमेरिका-इराण चर्चेत पाकिस्तान शांतिदूत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : अमेरिका-इराण यांच्यात चर्चा घडवून आणण्यात पाकिस्तान मध्यस्थी करत असल्याच्या मुद्द्यावरून काँग्रेसने सोमवारी भाजपच्या नेतृत्वाखालील केंद्र सरकारवर जोरदार टीका केली. या घडामोडी म्हणजे मोदींच्या परराष्ट्र धोरणासाठी एक मोठा धक्का असल्याचा दावा काँग्रेसने केला आहे.

परराष्ट्र मंत्री एस. जयशंकर यांनी पाकिस्तानचा 'दलाल देश' म्हणून उल्लेख केला होता. त्यांच्या या शब्दांचा संदर्भ देत काँग्रेसचे सरचिटणीस जयराम रमेश यांनी एक्सवरील पोस्टमध्ये म्हटले आहे, "मोठे जाणकार आणि

नेहमी स्टायलिश कपड्यांमध्ये असणाऱ्या परराष्ट्रमंत्र्यांनी ज्याला 'दलाल' देश म्हणून संबोधले होते, तोच देश आज अमेरिका-इराण यांच्यातील शांतता चर्चेच्या दुसऱ्या फेरीचे आयोजन करत असल्याचे वृत्त आहे." हा मोदींच्या परराष्ट्र धोरणासाठी एक प्रचंड मोठा धक्का मानला जात आहे. भारताला आपल्या राजनैतिक संवाद-रणनीती आणि कार्यपद्धतीत व्यापक बदल करण्याची गरज आहे आणि त्यासाठी पंतप्रधान मोदी सक्षम नाहीत, असे त्यांनी पुढे म्हटले आहे.

१२ एप्रिल रोजी चर्चेची पहिली फेरी पूर्ण झाल्यानंतर पाकिस्तानने सौदी अरेबिया आणि कतारकडून ६ अब्ज डॉलर्सचे कर्ज घेतले, जेणेकरून संयुक्त अरब अमिरातींकडून घेतलेले ३.५ अब्ज डॉलर्स कर्ज फेडता येईल आणि १.४३ अब्ज डॉलर्सच्या युरोबॉण्डचा एक हप्ता भरता येईल. यावरून पाकिस्तानची अर्थव्यवस्था स्पष्टपणे डबघाईला आली असल्याचे दिसते. तो मित्रदेशांकडून मिळणाऱ्या मदतीवर अवलंबून आहे. त्याने ओसामा बिन लादेन आणि इतर दहशतवाद्यांना आश्रय दिला, अफगाणिस्तानातील अमली पदार्थ पुनर्वसन केंद्रांवर बॉम्बहल्ले केले आणि ज्याने पहलगाम दहशतवादी हल्ल्याचे कटकारस्थान रचले, तो सध्या एक महत्त्वाची कूटनीतिक भूमिका बजावत आहे.

यावरून स्पष्ट दिसते की पंतप्रधान मोदी यांची प्रादेशिक आणि जागतिक कूटनीतीची दिशा, तसेच नॅरेटिव्ह व्यवस्थापन, पाकिस्तानला एकटे पाडण्यात अपयशी ठरली आहे. उलट पाकिस्तानला एक नवी प्रतिमा मिळाली आहे, जी नोव्हेंबर २००८ मधील मुंबई दहशतवादी हल्ल्यानंतर डॉ. मनमोहन सिंग यांनी घेतलेल्या भूमिकेच्या विरुद्ध असल्याचे रमेश यांनी म्हटले आहे.

भारतासाठी हा एक मोठा धक्का असल्याचे त्यांनी नमूद केले. फील्ड मार्शल आसिम मुनीर, ज्यांच्या भडकाऊ आणि प्रक्षोभक वक्तव्यांनी पहलगाम दहशतवादी हल्ल्याला खतपाणी घातले, ते आता राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांचे जवळचे बनले आहेत, असा टोलाही त्यांनी लगावला आहे.

पुस्तक आणि गणवेश खरेदीचा दबाव टाकल्यास शाळांवर कारवाई

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : विद्यार्थ्यांना गणवेश, वह्या, पुस्तके किंवा इतर शैक्षणिक साहित्य ठरावीक दुकानातूनच खरेदी करण्याची सक्ती करणा-या शाळांवर आता कारवाई होणार आहे. राज्यातील सर्व खासगी प्राथमिक व माध्यमिक शाळांना अशा सक्तीपासून दूर राहण्याचे स्पष्ट निर्देश प्राथमिक शिक्षण संचालनालयाने दिले आहेत. या निर्णयामुळे पालकांमध्ये समाधान व्यक्त केले जात आहे.

राज्यातील सर्व खासगी शाळा शैक्षणिक साहित्य आणि गणवेश ठरावीक दुकानातून खरेदी करा, असे पालकांना सांगतात. याबाबत अनेक पालकांनी, पालक संघटनांनी आणि ग्लोबल पेरेंट्स टीचर्स असोसिएशनने शिक्षण विभागाला तक्रारी केल्या होत्या.याबाबत शासनाने निर्णय घेऊन परिपत्रक काढले आहे. या निर्णयाच्या काटेकोर अंमलबजावणीसाठी शिक्षण विभागाने नव्याने परिपत्रक जारी करत सर्व शिक्षणाधिकारी व प्रशासन अधिका-यांना दक्ष राहण्याचे आदेश दिले आहेत. पालकांकडून तक्रार प्राप्त झाल्यास तत्काळ चौकशी करून संबंधित शाळेवर कारवाई करण्यात येणार आहे.

कोणत्याही शाळेने विद्यार्थ्यांवर विशिष्ट खासगी प्रकाशनांची पुस्तके खरेदी करण्याचेही बंधन घालू नये, असेही आदेशात नमूद आहे. राज्य मंडळ, सीबीएसई आणि आयसीएसई शाळांनी मान्यताप्राप्त पाठ्यपुस्तकेच वापरावीत, असे निर्देश देखील देण्यात आले आहेत. शिक्षण विभागाच्या या निर्णयामुळे पालकांना शैक्षणिक साहित्य खरेदीत मोकळीक मिळणार असून शाळांकडून होणा-या आर्थिक सक्तीला आळा बसणार आहे.

उत्तर जपानमध्ये ७.४ रिश्टरचा भूकंप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

टोकियो : उत्तर जपानमध्ये सोमवारी तीव्र भूकंपाचे धक्के जाणवले असून, ७.४ रिश्टर स्केलची तीव्रता नोंदवण्यात आली आहे. जपानच्या हवामान विभागाने दिलेल्या माहितीनुसार, भूकंपानंतर त्सुनामीचा इशारा जारी करण्यात आला असून, सुमारे तीन मीटर (१० फूट) उंच लाटा उसळण्याची शक्यता वर्तवण्यात आली आहे.

भूकंपाचा धक्का इतका तीव्र होता की राजधानी टोकियोसह अनेक भागांतील इमारती हादरल्या. या धक्क्यांचा परिणाम अनेक किलोमीटरपर्यंत जाणवला. भूकंपानंतर सुमारे ४० मिनिटांनी इवाटे प्रांतातील कुजी बंदरात सुमारे ८० सेंटीमीटर (३१ इंच)

उंच लाटा आदळल्याची माहिती हवामान विभागाने दिली.

घटनेनंतर प्रशासनाने तातडीने सतर्कता जारी करत किनारी भागातील नागरिकांना सुरक्षित ठिकाणी स्थलांतर करण्याचे आवाहन केले आहे. विशेषतः समुद्रकिनाऱ्याजवळ आणि नदीकाठच्या परिसरात राहणाऱ्यांनी उंच आणि सुरक्षित स्थळी आश्रय घ्यावा, असे निर्देश देण्यात आले आहेत. त्सुनामीचा संभाव्य धोका लक्षात घेता, पुढील सूचना मिळेपर्यंत नागरिकांनी सुरक्षित ठिकाणे सोडू नयेत, असेही प्रशासनाने स्पष्ट केले आहे.

नाशिक सत्र न्यायालयात पुढील सुनावणी २७ तारखेला

निदा खानला जामीन मिळणार नाही

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नाशिक : नाशिकमधील टीसीएस सारख्या नामांकित आयटी कंपनीत घडलेल्या लैंगिक शोषण आणि धर्मांतरण प्रकरणाने संपूर्ण देश हादरला आहे. या प्रकरणाच्या केंद्रस्थानी असलेली एचआर निदा खान सध्या तपास यंत्रणांच्या रडारवर असून ती फरार आहे. आज निदा खानच्या अटकपूर्व जामीन अर्जावर नाशिक जिल्हा सत्र न्यायालयात सुनावणी झाली. अटकपूर्व जामिनावर तब्बल १ तास युक्तिवाद झाल्यानंतर आता या प्रकरणी २७ एप्रिलला पुढील सुनावणी होणार आहे.

नाशिकमधील धर्मांतर रॅकेटची 'मास्टरमाइंड' निदा खान

असल्याचे सांगितले जात असून ती सध्या गर्भवती असल्याची माहिती आहे. या पार्श्वभूमीवर अटकपूर्व जामीन मिळावा यासाठी निदा खानने न्यायालयात अर्ज दाखल केला आहे. दरम्यान, या प्रकरणात निदा खान फरार असून नाशिक पोलिसांनी तिच्या शोधासाठी विशेष पथके नियुक्त केली आहेत. पोलिसांनी निदा खानच्या पतीलाही ताब्यात घेतले आहे; मात्र अद्याप निदा खान पोलिसांना सापडलेली नाही. तिच्या अर्जावर आता २७ एप्रिलला सुनावणी होणार आहे. निदा खानच्या वकिलांनी अंतरिम अटकपूर्व जामिनासाठी अर्ज दाखल केला होता. पीडितेच्या वकिलांसह सरकारी वकील २७ एप्रिलला आपली बाजू मांडणार आहेत. आज आरोपी निदा खानच्या वकिलांनी युक्तिवाद केला. न्यायालयाकडून कोणतेही संरक्षण न मिळाल्याने पोलिसांना निदा खानला अटक करण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे.

निदा खानचे वकील ॲड. राहुल कसलीवाल यांनी सांगितले की, निदा खान ही प्रत्यक्ष आरोपी नसून माध्यमांमध्ये नाव आल्यामुळे पोलिसांनी तिला आरोपी केले आहे. फिर्याद दाखल झाल्यानंतर अट्रोसिटीचे कलमही जोडण्यात आले. फिर्यादी आणि आरोपी यांच्यात पूर्वी मैत्री होती. या प्रकरणाला धार्मिक रंग देऊ नये, असेही त्यांनी नमूद केले. तसेच धर्मांतराचे प्रशिक्षण दिल्याचा उल्लेख फिर्यादीत नसल्याचा दावा त्यांनी केला.

निदा खान ही २७ डिसेंबर २०२१ पासून प्रोसेस असोसिएट पदावर कार्यरत होती. या गंभीर प्रकरणाची माहिती मिळाल्यानंतर कंपनीने तिचे निलंबन करण्याचा निर्णय घेतला असून तो तात्काळ लागू करण्यात आला आहे. कंपनीच्या नेटवर्क व सिस्टिमवरील तिचा प्रवेश तात्पुरता बंद करण्यात आला आहे. तसेच कंपनीची मालमत्ता परत करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. तिला कार्यालयात उपस्थित राहू नये किंवा घरून काम करू नये, असे आदेश देण्यात आले आहेत. याशिवाय, या प्रकरणाबाबत इतर कर्मचाऱ्यांशी कोणतीही चर्चा न करण्याचे आणि पूर्ण गोपनीयता राखण्याचे निर्देश देण्यात आले असून पुढील निर्णय एचआर विभागाकडून घेतला जाणार आहे.

मुख्यमंत्री फडणवीस यांचे सर्व विभागांना निर्देश

एल निनोच्या पार्श्वभूमीवर पूर्वतयारीला लागा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : यंदा ऑगस्ट आणि सप्टेंबर महिन्यात 'एल निनो'चा प्रभाव वाढण्याची शक्यता असून पावसाचे प्रमाण सरासरीपेक्षा कमी राहण्याचा अंदाज वर्तवण्यात आला आहे. या संभाव्य नैसर्गिक आपत्तीचे सौम्यीकरण करण्यासाठी सर्व विभागांनी तत्काळ पूर्वतयारी आणि प्रभावी अंमलबजावणी करावी. विशेषतः पाण्याचे सुयोग्य नियोजन, जलसंधारणाच्या कामांना गती आणि जुन्या जलस्त्रोतांचे पुनरुज्जीवन यावर भर द्यावा, असे स्पष्ट निर्देश मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी सोमवारी दिले.

राज्यातील संभाव्य एल निनोच्या परिस्थितीचा आढावा घेण्यासाठी मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली मंत्रालयात उच्चस्तरीय बैठक झाली. या बैठकीला कृषिमंत्री दत्तात्रय भरणे, आशिष जयस्वाल यांच्यासह विविध विभागांचे सचिव आणि हवामान विभागाचे तज्ज्ञ उपस्थित होते.

पावसातील संभाव्य घट लक्षात घेता पिण्याचे पाणी आणि सिंचनासाठी पाण्याचा प्रत्येक थेंब जपून वापरणे आवश्यक आहे. यासाठी प्रत्येक जिल्ह्यात जिल्हाधिकारी, सिंचन विभाग आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या प्रतिनिधींचा समावेश असलेला 'टास्क फोर्स' स्थापन करण्याचे आदेश मुख्यमंत्र्यांनी दिले. केवळ चालू वर्षाचा नव्हे, तर पुढील उन्हाळ्याचाही विचार करून आतापासूनच पाणी साठवणुकीचे नियोजन करावे, असेही त्यांनी अधोरेखित केले. कमी पावसात पिके वाचवण्यासाठी संरक्षित सिंचन हाच एकमेव पर्याय आहे. त्यामुळे 'जलयुक्त शिवार' आणि 'गाळमुक्त धरण-गाळयुक्त शिवार' या योजनांची कामे तातडीने पूर्ण करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. जुन्या जलस्त्रोतांच्या दुरुस्तीवर भर दिल्यास कमी खर्चात जास्त पाणी साठा उपलब्ध होईल. या कामांसाठी वित्त विभागाने तातडीने निधी उपलब्ध करून द्यावा, असेही मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले.

पशुधनासाठी चारा टंचाई भासू नये म्हणून बाहेरील राज्यांवर अवलंबून न राहता राज्यातच वैरण विकास कार्यक्रम राबवावा. विशेषतः धरणांच्या बॅक वॉटर क्षेत्रात चारा लागवडीवर भर देण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

भारताची तुलना केली जर्मनीशी

नवी दिल्ली : अनेक राज्यांनी धर्मांतराविरोधात कायदे केले असून, काही राज्यांमध्ये तर विवाहासाठी धर्मांतर करणे हा गुन्हा ठरवण्यात आला आहे, याकडे लक्ष वेधत तृणमूल काँग्रेसचे राज्यसभा नेते डेरेक ओ'ब्रायन यांनी सोमवारी या कायद्यांची तुलना नाझीकालीन कायद्याशी केली. तसेच, भारतात घडणाऱ्या घटनांची तुलना १९३० च्या दशकातील जर्मनीतील घटनांशी केली. एका ब्लॉग पोस्टमध्ये, ओ'ब्रायन यांनी संक्षिप्त ऐतिहासिक आणि समकालीन घटनांच्या मालिकेच्या माध्यमातून १९३० च्या दशकातील जर्मन धोरणे आणि भारतातील अलीकडील घडामोडी यांची एकत्र मांडणी केली.

राज्यातील आयपीएस अधिकाऱ्यांच्या बदल्या

पुणे, सातारा, कोल्हापूरसह अनेक जिल्ह्यांत फेरबदल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : राज्याच्या गृह विभागाने सोमवारी (२० एप्रिल) महत्त्वाचा निर्णय घेत राज्यातील नऊ वरिष्ठ आयपीएस अधिकाऱ्यांच्या बदल्यांचे आदेश जारी केले. या बदल्यांमुळे पुणे, सातारा, कोल्हापूर, सांगली, जळगाव, वाशिम आणि गडचिरोली या महत्त्वाच्या जिल्ह्यांतील पोलीस नेतृत्वात बदल झाले आहेत.

या फेरबदलात पुणे शहरातील पोलीस उपायुक्त निखिल पिंगळे यांची सातारा जिल्ह्याच्या पोलीस अधीक्षकपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे. तसेच पुण्यातीलच उपायुक्त राजकुमार शिंदे यांची वाशिमच्या पोलीस अधीक्षकपदी बदली करण्यात आली आहे. पुण्यातील अनुभवी अधिकाऱ्यांना जिल्हास्तरावर जबाबदारी देण्याचा निर्णय प्रशासनाच्या धोरणात्मक बदलाचा भाग मानला जात आहे. साताऱ्याचे विद्यमान पोलीस अधीक्षक तुषार दोशी यांची सांगली जिल्ह्याच्या पोलीस अधीक्षकपदी बदली करण्यात आली आहे. सांगलीचे सध्याचे पोलीस अधीक्षक संदीप घुगे यांना मुंबई येथे राज्य गुप्तवार्ता विभागात पोलीस उपायुक्त (सुरक्षा) म्हणून नियुक्त करण्यात आले आहे.

या बदल्यांमुळे पश्चिम महाराष्ट्रातील पोलीस यंत्रणेत लक्षणीय हालचाल झाली आहे. उत्तर महाराष्ट्रातही महत्त्वाचे फेरबदल करण्यात आले आहेत. जळगावचे पोलीस अधीक्षक महेश्वर रेड्डी यांची पुण्यातील राज्य गुन्हे अन्वेषण विभागात (सीआयडी) पोलीस अधीक्षक म्हणून बदली करण्यात आली आहे. त्यांच्या जागी धुळेचे पोलीस अधीक्षक श्रीकांत धिवरे हे जळगावचे नवे पोलीस अधीक्षक म्हणून कार्यभार सांभाळणार आहेत. कोल्हापूर आणि गडचिरोली या संवेदनशील जिल्ह्यांतही बदल करण्यात आले आहेत.

भेंडवळ घटमांडणीचे अंदाज जाहीर; शेतकऱ्यांची चिंता वाढली

पावसाची सुरुवात दमदार, शेवटी आव्हानांचे संकेत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बुलढाणा : शेकडो वर्षांची परंपरा आणि शेतकऱ्यांचा अढळ विश्वास असलेल्या भेंडवळ (ता. जामोद) येथील घटमांडणीचा सोहळा अक्षय तृतीयेच्या मुहूर्तावर पार पडला. यंदाच्या घटमांडणीतून पाऊस, शेती, अर्थव्यवस्था आणि राजकीय घडामोडींबाबत महत्त्वाचे अंदाज व्यक्त करण्यात आले असून, त्याकडे राज्यासह देशभरातील शेतकऱ्यांचे लक्ष लागले आहे.

सुमारे ३५० वर्षांपासून सुरू असलेल्या या परंपरेनुसार, मातीच्या घटात धान्य, पाणी आणि पारंपरिक चिन्हे ठेवून दुसऱ्या दिवशी सूर्योदयाच्या वेळी त्याचे

निरीक्षण केले जाते. त्यावरून वर्षभराचे संकेत दिले जातात.

यंदा पावसाचे एकूण प्रमाण सर्वसाधारण राहील, असा अंदाज व्यक्त करण्यात आला आहे. जून महिन्याच्या सुरुवातीला चांगला पाऊस होण्याची शक्यता असून जुलैमध्ये पावसाचे प्रमाण मध्यम राहील. ऑगस्ट आणि सप्टेंबरमध्ये पावसात घट होण्याची शक्यता आहे. मात्र हंगामाच्या शेवटी पुन्हा पावसाचा जोर वाढून काही भागांत अतिवृष्टी व पूरस्थिती निर्माण होण्याचा इशारा देण्यात आला आहे.

शेतकऱ्यांसाठी हे वर्ष काहीसे आव्हानात्मक ठरण्याची शक्यता आहे. पिकांवर रोगराईचे प्रमाण वाढू शकते. कापूस, तांदूळ, तीळ आणि बाजरी या पिकांचे उत्पादन चांगले होईल आणि त्यांना बाजारात चांगला दर मिळण्याची शक्यता आहे. तर ज्वारी, तूर, मूग, उडीद, मटकी, जवस आणि वाटाणा ही पिके सर्वसाधारण राहतील, असा अंदाज आहे.

घटमांडणीच्या निष्कर्षानुसार देशातील राजकीय वातावरण तुलनेने स्थिर राहील. सत्ताधारी नेतृत्व कायम राहण्याची शक्यता असून त्यांच्यावर तणाव वाढण्याचे संकेत देण्यात आले आहेत. तसेच सीमावर्ती भागात तणावपूर्ण परिस्थिती राहू शकते आणि संरक्षण यंत्रणेवर दबाव वाढण्याची शक्यता वर्तवण्यात आली आहे.

देशाच्या आर्थिक स्थितीबाबत काहीशी चिंता व्यक्त करण्यात आली आहे. अर्थव्यवस्था फारशी मजबूत राहणार नसल्याचे संकेत देण्यात आले आहेत. तसेच वर्षभरात नैसर्गिक आपत्तींचे संकट येण्याची शक्यता असून त्याचा परिणाम जनजीवन आणि शेतीवर होऊ शकतो.

भेंडवळ येथील पूर्णा नदीकाठी दरवर्षी अक्षय तृतीयेच्या दिवशी ही पारंपरिक घटमांडणी केली जाते. या प्राचीन पद्धतीतून दिले जाणारे अंदाज आजही शेतकरी आणि ग्रामस्थांसाठी मार्गदर्शक ठरत असून, या परंपरेवर त्यांचा दृढ विश्वास कायम आहे.

दरम्यान, अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे अध्यक्ष श्याम मानव यांनी खुलं चॅलेंज दिलं आहे. भविष्यवाणीची ९०% अचूकता सिद्ध करा आणि ८० लाखांचे बक्षीस घेऊन जा, असे त्यांनी म्हटले आहे. मागील ५ वर्षांत ह्या घटमांडणीचे कोणतेही अंदाज खरे ठरले नाहीत. वारंवार त्याच त्या गोष्टी फिरवून सांगितल्या जातात. त्यामुळे शेतकऱ्यांनी या घटमांडणीच्या अंदाजावर विश्वास ठेवण्याची गरज नाही, असे श्याम मानव म्हणाले.

केजरीवाल यांची याचिका दिल्ली उच्च न्यायालयाने फेटाळली

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : दिल्ली उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीश स्वर्णकांता शर्मा यांनी सोमवारी आपचे प्रमुख अरविंद केजरीवाल यांची याचिका फेटाळली. त्यामुळे केजरीवाल यांच्या विरोधातील सुनावणीत त्या सहभागी होणार असल्याचे स्पष्ट झाले.

दिल्ली मद्य धोरण घोटाळ्यावरून केजरीवाल, आपचे नेते मनिष सिसोदिया आणि इतर काही जण सीबीआय चौकशीच्या रडारवर आले. त्या प्रकरणातून फेब्रुवारीच्या अखेरीस विशेष न्यायालयाने केजरीवाल आणि इतरांची मुक्तता केली. त्या निर्णयाला सीबीआयने उच्च न्यायालयात आव्हान दिले. सीबीआयच्या आव्हान याचिकेची सुनावणी न्या. शर्मा यांच्याकडे गेली. त्यांच्यापुढे सुनावणी होण्यावर आक्षेप घेणाऱ्या याचिका केजरीवाल आणि इतरांनी दाखल केल्या. त्यामधून न्या.शर्मा यांनी स्वतःला सुनावणीपासून दूर ठेवण्याची मागणी करण्यात आली. मी याआधी अटकेला आव्हान दिले होते. इतरांनी जामिनासाठी याचिका दाखल केल्या होत्या. मात्र, आमच्या याचिकांसंदर्भात याआधी न्या. शर्मा यांनी आम्हाला कुठला दिलासा दिला नाही, असे गाऱ्हाणे केजरीवाल यांनी याचिकेतून मांडले होते.

केजरीवाल आणि इतरांनी दाखल केलेल्या नव्या याचिकांवर न्या.शर्मा यांच्यासमोर सुनावणी झाली. त्यांनी संबंधित याचिका फेटाळत सीबीआयच्या आव्हान याचिकेवरील सुनावणीपासून दूर राहण्यास स्पष्ट नकार दर्शवला.

संपादकीय

न्यायाचे 'उशिरा' सुचलेले शहाणपणा

सर्वोच्च न्यायालयाने 'एसआयआर' प्रकरणात दिलेले निर्देश म्हणजे 'तहान लागल्यावर विहीर खोदण्या'सारखे आहेत. ९१ लाख नागरिकांच्या अस्तित्वाचा प्रश्न जेव्हा टांगणीला लागतो, तेव्हा न्यायव्यवस्थेचा हा उशिरा सुचलेला शहाणपणा केवळ 'मलमपट्टी' ठरतो की काय, अशी रास्त शंका निर्माण करणारी ही परिस्थिती आहे.

भारतीय लोकशाहीच्या पटलावर जेव्हा जेव्हा नागरिकत्वाचा आणि मानवी हक्कांचा प्रश्न उभा राहतो, तेव्हा तेव्हा 'प्रक्रिया' ही 'न्याया'पेक्षा मोठी ठरते की काय, असा संशय येतो. ''एसआयआर''च्या बाबतीत सर्वोच्च न्यायालयाने नुकतीच जी टिप्पणी केली आहे, ती वाचताना 'टू लिटिल, टू लेट' (खूप कमी आणि खूप उशिरा) या इंग्रजी वाक्प्रचाराची प्रकर्षाने आठवण होते. ९१ लाख लोकांच्या नावावर एका फटक्यात फुली मारली जाणे, हे केवळ तांत्रिक प्रशासकीय गल्लत नसून तो एका मोठ्या लोकशाहीचा नैतिक पराभव आहे. न्यायालयाने आता या प्रक्रियेत हस्तक्षेप करण्याचा प्रयत्न केला असला, तरी तोपर्यंत गंगेतून बरेच पाणी वाहून गेले आहे. जेव्हा ९१ लाख नावे यादीतून वगळली जातात, तेव्हा त्यामागे केवळ कागदपत्रांची कमतरता नसते, तर त्यामागे पिढ्यानपिढ्यांचे अस्तित्व पुसले जाण्याचे भय असते. या ९१ लाख लोकांचे 'नागरिकत्व' हे केवळ एका नोंदणीपुस्तकावर अवलंबून राहावे, हेच मुळात भारतीय राज्यघटनेने दिलेल्या मूलभूत अधिकारांच्या चौकटीत न बसणारे आहे. प्रशासकीय यंत्रणांनी ज्या पद्धतीने ही छाटणी केली, त्या प्रक्रियेत पारदर्शकतेचा अभाव हा सर्वात मोठा 'मेख' ठरला आहे. सत्ताधाऱ्यांसाठी लोकसंख्या ही केवळ 'वोट बँक' असते, तर नोकरशाहीसाठी ती केवळ 'आकडेवारी'. पण या आकड्यांच्या मागे जी जिवंत माणसे आहेत, त्यांच्या वेदनेचा विचार कोठल्याही मसुद्यात दिसत नाही. ९१ लाख नावे वगळताना कोणता निकष लावला गेला? आणि त्या निकषाची विश्वासार्हता काय? या प्रश्नांची उत्तरे शोधण्याऐवजी, संपूर्ण यंत्रणेने 'वगळणे' या क्रियेलाच आपले यश मानले. लोकशाहीत 'समावेश' हा मुख्य गाभा असायला हवा, पण येथे 'वगळणे' हाच जणू प्रशासकीय अजेंडा बनला आहे. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आताच्या भूमिकेमुळे या प्रक्रियेला थोडा लगाम बसेल असे वाटत असले, तरी ज्यांचे आयुष्य या अनिश्चिततेच्या गर्तेत अडकले आहे, त्यांना मिळणारा हा 'दिलासा' किती टिकाऊ आहे, हा कळीचा मुद्दा आहे. न्याय उशिरा मिळणे म्हणजे तो नाकारण्यासारखेच असते, हे कायदेतज्ज्ञांचे वाक्य बंगाल आणि ईशान्येकडील या प्रश्नांच्या संदर्भात तंतोतंत लागू पडते. एकदा का एखाद्या व्यक्तीच्या कपाळावर 'संशयास्पद' असा शिक्का मारला गेला, की मग न्यायालयात स्वतःचे निर्दोषत्व सिद्ध करताना त्या व्यक्तीची पूर्ण पिढी खर्ची पडते. येथे राजकीय सोयीचे राजकारणही तितकेच जबाबदार आहे. निवडणुकीच्या गणितात कोणत्या वर्गाला 'आत' ठेवायचे आणि कोणाला 'बाहेर' काढायचे, याचे डावपेच जेव्हा मंत्रालयाच्या वातानुकूलित दालनात ठरवले जातात, तेव्हा ९१ लाख हा आकडा केवळ एक 'डेटा' बनून राहतो. प्रशासनाचा हा 'धोरणलकवा' की जाणीवपूर्वक केलेला 'राजकीय संकोच'? याचे उत्तर स्पष्ट आहे. जेव्हा घटनात्मक संस्था आपली स्वायत्तता गहाण ठेवतात, तेव्हाच असे ९१ लाखांचे 'संस्थात्मक हत्याकांड' घडते. खरे तर, नागरिकत्वाचा प्रश्न हा केवळ एका राज्याचा किंवा एका विशिष्ट प्रदेशाचा प्रश्न नाही. हा या देशाच्या लोकशाहीच्या पोताचा प्रश्न आहे. ९१ लाख नागरिकांना बेदखल करून आपण कोणते 'सोनार' स्वप्न साकारणार आहोत? न्यायालयाचा आताचा हस्तक्षेप हा योग्य दिशेने असला, तरी तो या प्रक्रियेतील मूलभूत दोष काढून टाकण्यास पुरेसा नाही. या प्रकरणातील सर्वात भयावह बाब म्हणजे, या प्रक्रियेतून निर्माण होणारा सामाजिक तणाव. ज्यांची नावे वगळली गेली आहेत, त्यांच्या मनात निर्माण झालेली चीड आणि ज्यांची नावे आहेत त्यांच्या मनात निर्माण केलेली भीती, हे दोन्ही घटक समाजाच्या स्वास्थ्यासाठी घातक आहेत. 'एसआयआर''च्या नावाखाली जे काही चालले आहे, ते पाहता ही केवळ 'नोंदणी' नसून तो एक 'राजकीय फिल्टर' आहे की काय, अशी शंका घेण्यास वाव आहे. लोकशाही ही हक्काचे संरक्षण करण्याची हमी असते. ९१ लाख नावे वगळली जाणे ही या हमीची उघड पायमल्ली आहे. सर्वोच्च न्यायालयाने आता जी भूमिका घेतली आहे, ती भविष्यात अशा प्रशासकीय अत्याचारांना रोखण्यासाठी एक 'मिसाल' बनायला हवी. अन्यथा, 'तारीख पे तारीख''च्या खेळात लोकशाहीचा मूळ आधारच कोलमडून पडेल. ९१ लाखांचा हा वनवास संपवण्यासाठी केवळ न्यायालयीन आदेश पुरेसे नाहीत, तर त्यासाठी राजकीय इच्छाशक्ती आणि मानवी संवेदनांची गरज आहे.

पश्चिम बंगालच्या हिंसेचा नवा तृणमूली 'पोत'

» पश्चिमेकडून येणारे वारे सहसा सुखद असतात, पण पूर्वेकडच्या बंगालच्या खाडीतून येणारे राजकीय वारे मात्र हिंसेचा आणि दहशतीचा दर्प घेऊन येत आहेत. डाव्यांचा पराभव करून सत्तेवर आलेल्या तृणमूल काँग्रेसने झेंड्याचा रंग बदलला, संस्कृती तीच ठेवली. ती म्हणजे टोकाची राजकीय असहिष्णुता आणि दहशतीची!

पश्चिम बंगालच्या राजकारणाचा विचार करताना 'जे आज बंगाल विचार करतो, ते उद्या भारत विचार करेल' हे गोपाळ कृष्ण गोखल्यांचे विधान आता केवळ ऐतिहासिक संदर्भापुरतेच उरले आहे की काय, अशी भीती वाटावी अशी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. एकेकाळी सांस्कृतिक आणि वैचारिक क्रांतीचे केंद्र असलेले हे राज्य आज राजकीय हिंसाचार, 'सिंडिकेट राज' आणि संस्थात्मक ऱ्हासाच्या गर्तेत अडकले आहे. नुकत्याच समोर आलेल्या निवडणूक प्रक्रियेतील त्रुटी आणि राजकीय संघर्षाची पार्श्वभूमी ही केवळ एका राज्यापुरती मर्यादित नसून ती भारतीय लोकशाहीच्या भविष्यातील आव्हानांचे निदर्शक आहे.

ममता बॅनर्जी यांनी जेव्हा डाव्यांची ३४ वर्षांची प्रदीर्घ सत्ता उखडून टाकली, तेव्हा तो केवळ एका पक्षाचा विजय नव्हता, तर तो सामान्य बंगाली माणसाच्या 'बदल' (परिवर्तन) घडवण्याच्या आकांक्षेचा विजय होता. मात्र, सत्तेची समीकरणे बदलली तरी सत्तेची कार्यपद्धती बदलली नाही, हेच आजचे सर्वात मोठे दुर्दैव. डाव्यांच्या काळात जी 'कॅडर' आधारित हिंसा होती, तिचे रूपांतर आता तृणमूलच्या 'स्थानिक नेत्यांच्या' स्वेच्छाचारात झाले आहे. निवडणुका आल्या की बंगालमध्ये रक्ताचे पाट वाहणे, ही आता एक 'अपरिहार्यता' मानली जाऊ लागली आहे. लोकशाहीत मतपेटीतून व्यक्त होणारा कौल हा निर्भय वातावरणात असणे अपेक्षित असते, पण बंगालमध्ये 'मत' देण्यापूर्वी 'जीवाचे' संरक्षण महत्त्वाचे ठरू लागले आहे.

येथे कळीचा मुद्दा आहे तो म्हणजे 'संस्थात्मक स्वायत्तता'. निवडणूक आयोग असो वा स्थानिक प्रशासन, सत्ताधारी पक्षाच्या प्रभावाखाली काम करण्याची त्यांची वृत्ती लोकशाहीच्या मुळावर येत आहे. जेव्हा सत्ताधारी पक्ष आणि प्रशासन यांच्यातील अंतर पुसले जाते, तेव्हा 'पोलीस' हा राज्याचा सेवक न राहता पक्षाचा कार्यकर्ता बनतो. बंगालमध्ये नेमके हेच घडताना दिसते. विरोधकांना जागाच उरू द्यायची नाही, हा जो 'राजकीय हेगामोनी'चा प्रयत्न सुरू आहे, तो दीर्घकाळात राज्याच्या विकासाला खीळ घालणारा ठरतो.

दुसरीकडे, भारतीय जनता पक्षाचा बंगालमधील वाढता प्रभाव आणि त्यातून निर्माण झालेला द्विध्रुवीय संघर्ष या आगीत तेल ओतण्याचे काम करत आहे. 'सोनार बांगला'च्या स्वप्नाऐवजी 'धार्मिक ध्रुवीकरण' आणि 'स्थानिक विरुद्ध उपरे' असा संघर्ष उभा ठाकला आहे. यामुळे मूळ मुद्द्यांना—म्हणजेच रोजगार, उद्योग आणि शिक्षण—बगल दिली जात आहे. बंगालमधील उद्योगधंद्यांची अवस्था पाहता, एकेकाळचे हे औद्योगिक केंद्र आता केवळ स्थलांतरित कामगारांची खाण बनले आहे, हे वास्तव नाकारता येणार नाही.ममता बॅनर्जी यांची 'लढाऊ वृत्ती' कौतुकास्पद असली, तरी सत्तेत आल्यावर तीच वृत्ती जर 'असहिष्णुतेत' बदलली, तर त्यामध्ये आणि डाव्यांच्या हुकूमशाहीत फरक तो काय उरला? निवडणुका जिंकणे आणि लोकशाही जिवंत ठेवणे या दोन भिन्न गोष्टी आहेत. केवळ बहुमताच्या जोरावर 'विरोधी पक्षांचे अस्तित्व' नाकारणे, हे लोकशाहीच्या व्याख्येत बसत नाही. सत्तेचा वापर हा जनहितासाठी व्हायला हवा, न की विरोधकांना संपवण्यासाठी. बंगालच्या या परिस्थितीला केवळ स्थानिक नेतृत्व जबाबदार नाही, तर तेथील 'राजकीय संस्कृती'मध्ये भिनलेली हिंसेची प्रवृत्तीही कारणीभूत आहे. जोपर्यंत सामान्य नागरिक या हिंसेला आपला मूक पाठिंबा देणे बंद करत नाही, तोपर्यंत कोणताही पक्ष सत्तेवर आला तरी 'पोत' बदलणार नाही. राजकीय पक्षांसाठी हिंसा हे 'साधन' असू शकते, पण जनतेसाठी ते 'विनाशक' असते. राजकीय महत्त्वाकांक्षा जेव्हा मानवी मूल्यांपेक्षा मोठी होते, तेव्हा लोकशाहीचा ढाचा कोसळायला सुरुवात होते.

लोकशाही म्हणजे पाच वर्षातून एकदा बटन दाबणे नव्हे, तर ती निरंतर चालणारी प्रक्रिया आहे. बंगालमधील आजची परिस्थिती ही एका मोठ्या आजाराचे लक्षण आहे. जर केंद्र आणि राज्य सरकारांनी आपल्या राजकीय महत्त्वाकांक्षेच्या पलीकडे जाऊन घटनात्मक मूल्यांची जपणूक केली नाही, तर हे चित्र अधिक भयावह होईल. बंगालला आज गरज आहे ती एका खऱ्या 'पुनर्जागरणाची', जो हिंसाचार विसरून विचारांच्या देवाणघेवाणीवर विश्वास ठेवेल. अन्यथा, हिंसेच्या या चक्रात 'बंगाली अस्मिता' नक्कीच जपली जाईल, पण 'बंगाली लोकशाही' मात्र कोमेजून जाईल.

पिंपरी-चिंचवडमध्ये महात्मा बसवेश्वर जयंती उत्साहात साजरी

समता, बंधुता आणि प्रगत विचारांचा वारसा जोपासण्याचे आवाहन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका यांच्या वतीने बाराव्या शतकातील थोर समाजसुधारक महात्मा बसवेश्वर यांची जयंती उत्साहपूर्ण वातावरणात साजरी करण्यात आली. महापालिकेच्या मुख्य प्रशासकीय इमारतीत आयोजित अभिवादन कार्यक्रमात त्यांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करून मान्यवरांनी आदरांजली वाहिली.

यावेळी महापौर रवि लांडगे यांनी बसवेश्वरांच्या विचारांची उजळणी करताना सांगितले की, स्त्री-पुरुष समानता, सामाजिक समता, बंधुता आणि अहिंसेचा संदेश त्यांनी दिला. अंधश्रद्धा निर्मूलन आणि मानवतेवर आधारित समाजरचना घडवण्याचा त्यांचा दृष्टिकोन आजच्या काळातही तितकाच महत्त्वाचा आहे. प्रत्येक व्यक्तीला समान संधी मिळावी आणि कोणत्याही प्रकारचा भेदभाव होऊ नये, यासाठी बसवेश्वरांनी आयुष्यभर कार्य केले. त्यांच्या या व्यापक आणि प्रगत विचारसरणीचा वारसा समाजाने जपला पाहिजे, असे आवाहन त्यांनी केले.

या अभिवादन कार्यक्रमास बसवकल्याण मतदारसंघाचे आमदार शरणू सलगर, उपमहापौर शर्मिला बाबर, विरोधी पक्षनेते भाऊसाहेब भोईर, महापालिका जनता संपर्क अधिकारी प्रफुल्ल पुराणिक यांच्यासह विविध सामाजिक संघटनांचे पदाधिकारी, कार्यकर्ते आणि नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

याशिवाय निगडी येथील महात्मा बसवेश्वर यांच्या पुतळ्यासही महापौरांच्या हस्ते पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करण्यात आले. या कार्यक्रमात क्रीडा, कला, साहित्य व सांस्कृतिक समितीचे सभापती कैलास कुटे, माजी उपमहापौर शैलजा मोरे, नगरसदस्य अमित गावडे, माजी नगरसेवक नारायण बहिरवाडे, मोरेश्वर भोंडवे यांच्यासह इतर मान्यवर उपस्थित होते.

शहरातील विविध सामाजिक संघटनांनीही या निमित्ताने सहभाग नोंदवून बसवेश्वरांच्या विचारांचा प्रसार करण्याचा संकल्प व्यक्त केला. समता, न्याय आणि मानवतेच्या मूल्यांवर आधारित समाजरचना घडवण्यासाठी त्यांच्या शिकवणीचा अवलंब करणे ही काळाची गरज असल्याचे मत उपस्थितांनी व्यक्त केले.

पिंपरी भाजी मंडईत दर स्थिर; पालेभाज्यांच्या दरामध्ये वाढ

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : येथील लालबहादूर शास्त्री भाजी मंडईत रविवारी फळभाज्यांचे दर मागील आठवड्याप्रमाणे स्थिर राहिले, तर वाढत्या उन्हामुळे पालेभाज्यांच्या दरात वाढ झाल्याचे चित्र दिसून आले. उन्हाळ्याच्या झळांमुळे उत्पादनात घट झाल्याने काही भाजीपाला महागला असून, नागरिकांच्या खिशावर त्याचा परिणाम होत आहे.

उन्हाच्या तीव्रतेमुळे कोथिंबीरसारख्या पालेभाज्यांचे दर वाढले आहेत. कोथिंबीरची एक जुडी सुमारे ३० रुपयांना विकली जात असून, मेथी आणि राजगिराही त्याच दरात उपलब्ध होते. पालक, शेपू यांसारख्या भाज्या तुलनेने स्वस्त असल्या तरी दरात चढ-उतार जाणवत आहे. फळभाज्यांच्या किमतींमध्ये बदल दिसून आला नाही. गवार आणि शेवगा ५० ते ६० रुपये किलो दराने विकले जात आहेत. वांगी, फ्लॉवर ३० ते ४० रुपये किलो दरात उपलब्ध आहेत. टोमॅटो २५ रुपये, भेंडी ५० रुपये, शिमला मिरची ५० रुपये आणि काकडी ४० रुपये किलो दराने विक्री होत आहे. मिरची ५० ते ६० रुपये किलो दराने उपलब्ध असून, कर्नाटकातून येणारी कैरी ५० ते ६० रुपये किलो दराने विकली जात आहे. लसूण आणि आले यांचे दर मात्र चढे आहेत. लसूण १०० ते १५० रुपये किलो, तर आले ५० ते ८० रुपये किलो दराने विकले जात आहे.

मोहननगर जलतरण तलावाचे दिमाखदार लोकार्पण

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी-चिंचवड शहरातील क्रीडा सुविधा अधिक आधुनिक आणि दर्जेदार करण्याच्या उद्देशाने मोहननगर येथील छत्रपती राजर्षी शाहू महाराज जलतरण तलावाचे नूतनीकरण पूर्ण करून त्याचे लोकार्पण महापौर रवि लांडगे यांच्या हस्ते करण्यात आले. या प्रकल्पामुळे नागरिकांसह खेळाडूंना अत्याधुनिक सुविधा उपलब्ध होणार असल्याचा विश्वास यावेळी व्यक्त करण्यात आला.

लोकार्पण सोहळ्यात बोलताना महापौर रवि लांडगे यांनी सांगितले की, शहरातील क्रीडा पायाभूत सुविधांचा दर्जा उंचावणे हे महापालिकेचे प्राधान्य असून मोहननगर जलतरण तलावाचे नूतनीकरण हे त्या दिशेने उचललेले महत्त्वाचे पाऊल आहे. या सुविधेमुळे स्थानिक खेळाडूंना गुणवत्तापूर्ण सरावाची संधी मिळेल आणि त्यांच्या स्पर्धात्मक क्षमतेत वाढ होईल.

कार्यक्रमाला विधानसभा उपाध्यक्ष अण्णा बनसोडे, आमदार उमा खापरे, आमदार शंकर जगताप, उपमहापौर शर्मिला बाबर, विरोधी पक्षनेते भाऊसाहेब भोईर तसेच विविध समित्यांचे पदाधिकारी, नगरसदस्य आणि अधिकारी उपस्थित होते.

उपायुक्त पंकज पाटील यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, या नूतनीकरणासाठी सुमारे ३ कोटी ९१ लाख रुपये खर्च करण्यात आले. २० जून २०२४ पासून सुरू झालेल्या या कामात जलतरण तलावाची खोली कमी करणे, तलाव आच्छादित करणे, वॉटरप्रूफिंग, नवीन फ्लोरिंग, आधुनिक फिल्टरेशन प्रणाली, बसण्याची व्यवस्था, स्वच्छतागृहांचे नूतनीकरण, विद्युत कामे आणि अंतर्गत सुशोभीकरण यांचा समावेश आहे. या सर्व सुधारणांमुळे जलतरण तलाव अधिक सुरक्षित, स्वच्छ आणि आकर्षक बनला असून नागरिकांना उच्च दर्जाच्या सुविधा मिळणार आहेत. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक उपायुक्त पंकज पाटील यांनी केले, सूत्रसंचालन प्रफुल्ल पुराणिक यांनी तर आभार वैशाली काळभोर यांनी मानले.

लंडन ट्रिपचे आमिष; १.६४ लाखांची फसवणूक; गुन्हा दाखल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : लंडन ट्रिपसाठी स्वस्त आणि खात्रीशीर विमान तिकिटे देण्याचे आमिष दाखवून तब्बल १ लाख ६४ हजार ७०० रुपयांची फसवणूक केल्याचा प्रकार उघडकीस आला आहे. याप्रकरणी भोसरी एमआयडीसी पोलीस ठाणे येथे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून आरोपी सध्या फरार आहे.

पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, तक्रारदार दुर्गेश परशुराम चव्हाण (वय ४६, रा. संतनगर, मोशी) यांची आरोपी डेनिस पाटील (वय अंदाजे ४६, रा. खराडी) याच्याशी ओळख झाली होती. आरोपीने मुंबई ते लंडन प्रवासासाठी स्वस्त दरात विमान तिकिटे उपलब्ध करून देण्याचे आश्वासन दिले.

यानुसार, ७ मे २०२६ रोजी सकाळी ६.२० वाजताच्या फ्लाइटसाठी तीन नॉन-कन्फर्म तिकिटे देण्याचे सांगत आरोपीने तक्रारदाराकडून १ लाख ६४ हजार ७०० रुपये उकळले. मात्र, संबंधित तिकिटे अधिकृत संकेतस्थळावरून बुक न करता बनावट पद्धतीने दिल्याचे नंतर उघड झाले. त्यामुळे तक्रारदाराची फसवणूक झाल्याचे स्पष्ट झाले.

ही घटना १५ डिसेंबर २०२५ ते २७ जानेवारी २०२६ या कालावधीत घडली असून, १७ एप्रिल २०२६ रोजी रात्री याबाबत गुन्हा नोंदवण्यात आला. आरोपीविरुद्ध भारतीय न्याय संहिता २०२३ अंतर्गत कलम ३१८(४) तसेच फसवणुकीच्या कलम ४२० अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. सध्या आरोपी फरार असून पोलिसांकडून त्याचा शोध सुरू आहे. पुढील तपास सुरू असल्याची माहिती पोलिसांनी दिली.

हिंजवडीत सिग्नलवर वादातून मारहाण

पुणे: हिंजवडी परिसरात सिग्नलवर थांबलेल्या वाहनचालकाला मारहाण केल्याची घटना उघडकीस आली असून, याप्रकरणी हिंजवडी पोलिस ठाणे येथे एका व्यक्तीविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, फिर्यादी संदीप जगन्नाथ धर्मे (वय ३४, रा. स्मृती गार्डन सोसायटी, विजयनगर, काळेवाडी) हे १७ एप्रिल रोजी सायंकाळी सुमारे ५.३० वाजता लक्ष्मी चौक, हिंजवडी येथील सिग्नलवर थांबले होते. त्यावेळी आरोपी देव राजेश आरोरा (रा. गुरुद्वाराजवळ, आकुर्डी) हा मोटारसायकलवरून तेथे आला.

सिग्नलवर किरकोळ कारणावरून दोघांमध्ये वाद झाला. त्यानंतर आरोपीने फिर्यादीच्या वाहनाजवळ येऊन शिवीगाळ केली. पैशांच्या कारणावरून वाद अधिक चिघळल्याने आरोपीने फिर्यादीला मारहाण करून जखमी केले. घटनेनंतर आरोपी घटनास्थळावरून पसार झाला. या प्रकरणी भारतीय न्याय संहिता अंतर्गत कलम ११८(१) व ३५२ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला असून पुढील तपास सुरू असल्याची माहिती पोलिसांनी दिली.

काळेवाडीत तरुणावर हल्ला

पुणे: काळेवाडी परिसरात जुन्या वादातून एका तरुणावर लोखंडी रॉडने मारहाण केल्याची घटना समोर आली आहे. याप्रकरणी काळेवाडी पोलिस ठाणे येथे तिघांसह एका अनोळखी व्यक्तीविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला असून, एका आरोपीला अटक करण्यात आली आहे.

पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, ही घटना १६ एप्रिल रोजी रात्री सुमारे १०.३० वाजता छत्रपती चौक ते कोकणे चौक मार्गावर घडली. फिर्यादी तुषार विजय बेंगळे (वय २२, रा. काळेवाडी) यांनी दिलेल्या तक्रारीनुसार, आरोपी अमोल लांडे (२४), आदित्य शेंडगे (२३), संदेश कांबळे (२१) आणि एक अनोळखी तरुण यांनी संगनमत करून त्यांच्यावर हल्ला केला. जुन्या वादाच्या कारणावरून आरोपींनी फिर्यादीला लोखंडी रॉड तसेच हाताने मारहाण केली. यामध्ये फिर्यादी जखमी झाले असून आरोपींनी शिवीगाळ करत दमदाटी केल्याचेही तक्रारीत नमूद आहे.

या प्रकरणी भारतीय न्याय संहितेच्या कलम ११८(१), ११५(२), ३५२, ३५१(२), ३५१(३) आणि ३(५) अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. पोलिसांनी आरोपी संदेश कांबळे याला अटक केली असून इतर आरोपींचा शोध सुरू आहे. पुढील तपास पोलिसांकडून सुरू आहे.

३७३ अपघातांपैकी २०९ प्रकरणांत हेल्मेट नव्हते

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी-चिंचवड शहरात दुचाकीस्वारांकडून हेल्मेटकडे होणारे दुर्लक्ष थेट जीवावर बेतत असल्याचे धक्कादायक वास्तव समोर आले आहे. मागील वर्षभरात शहरात झालेल्या ३७३ अपघातांपैकी २०९ प्रकरणांमध्ये दुचाकीस्वारांनी हेल्मेट घातले नव्हते, अशी माहिती उघड झाली आहे. या निष्काळजीपणामुळे डोक्याला गंभीर दुखापत होऊन मृत्यूचे प्रमाण वाढत असल्याने चिंता व्यक्त केली जात आहे.

शहरात वाहनांची संख्या झपाट्याने वाढत असताना, वेगमर्यादा न पाळणे, सिग्नल तोडणे आणि वाहतूक नियमांकडे दुर्लक्ष करणे यामुळे अपघातांची संख्या वाढत आहे. विशेषतः दुचाकीस्वारांकडून हेल्मेट न वापरण्याची प्रवृत्ती धोकादायक ठरत आहे. अपघाताच्या वेळी शरीराच्या इतर भागांपेक्षा डोक्याला बसणारा मार प्राणघातक ठरतो, असे वैद्यकीय तज्ज्ञांचे मत आहे.

रस्त्यांवर घालण्यात येणारे गतिरोधकही काही ठिकाणी अपघातांचे कारण ठरत आहेत. नियमबाह्य स्पीड ब्रेकर तयार करण्यात आल्याने दुचाकीस्वारांचे संतुलन बिघडून अपघात घडत असल्याच्या तक्रारी नागरिकांकडून करण्यात येत आहेत. न्यायालयाने गतिरोधक नियमांनुसार करण्याचे निर्देश दिले असतानाही त्याकडे दुर्लक्ष होत असल्याचे दिसून येते.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स ॲण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशी) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

किरकोळ वादातून चाकू हल्ला

उरुळी कांचन : "शिवीगाळ का केली?" असा जाब विचारण्यासाठी गेलेल्या तरुणावर आणि त्याच्या भावावर चाकूने हल्ला केल्याची घटना उरुळी कांचन परिसरात घडली. ही घटना रविवारी (दि. १९) सायंकाळी सुमारे ६ वाजता गोळेवस्ती भागात घडली असून, याप्रकरणी पती-पत्नीविरुद्ध उरुळी कांचन पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. अमोल लक्ष्मण झोंबाडे (वय ३९, व्यवसाय – चालक, रा. गोळेवस्ती, उरुळी कांचन, ता. हवेली) हे हल्ल्यात जखमी झाले आहेत. त्यांच्या भावालाही या घटनेत दुखापत झाल्याची माहिती आहे. या प्रकरणी विकास सायसराव मोहिते आणि हेमा विकास मोहिते यांच्याविरुद्ध गुन्हा नोंदवण्यात आला आहे. किरकोळ वादातून हा हल्ला झाल्याचे प्राथमिक तपासात समोर आले आहे. दरम्यान, आरोपी विकास मोहिते याच्यावर यापूर्वीही गुन्हा दाखल असल्याची माहिती पोलिसांनी दिली.

जमिनीच्या वादातून हाणामारी

उरुळी कांचन : जमिनीच्या मोजणीवरून दोन गटांत झालेल्या वादाचे रूपांतर जोरदार हाणामारीत झाल्याची घटना सोरतापवाडी (ता. हवेली) येथील गट क्रमांक ३०३ मध्ये घडली. या प्रकरणी दोन्ही बाजूंनी उरुळी कांचन पोलिस ठाण्यात तक्रारी दाखल करण्यात आल्या असून एकूण आठ जणांवर गुन्हे नोंदवण्यात आले आहेत. ही घटना शनिवारी दुपारी साडेबारा वाजण्याच्या सुमारास घडली. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, स्वप्नील शिवाजी मोटे यांनी दिलेल्या फिर्यादीनुसार गट क्रमांक ३०३ मधील जमिनीची सरकारी मोजणी सुरू असताना काहींनी त्यास हरकत घेतली. यावरून वाद निर्माण झाला. या वादातून केरू कामाजी कोळेकर, प्रतिक केरू कोळेकर, वैषाली केरू कोळेकर (सर्व रा. सोरतापवाडी, ता. हवेली) तसेच तानाजी शेळके (पूर्ण नाव व पत्ता अपूर्ण, रा. भांडगाव, ता. दौंड) यांनी फिर्यादी व त्यांच्या साथीदारांना शिवीगाळ केल्याचा आरोप आहे.

वैभवी रूपदर्शनास माऊली भक्तांची गर्दी

अक्षय्य तृतीया दिनी श्रींचे विठ्ठल रूप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

आळंदी : श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज संजीवन समाधी मंदिरात अक्षय्य तृतीया निमित्त श्रींचे संजीवन समाधीवर श्री भगवान पांडुरंगरायांचा अवतार साकारण्यात आले. लक्षवेधी चंदन उटी पुण्यातील मूर्तिकार अभिजित धोंडफळे आणि सहकारी यांनी परिश्रम पूर्वक साकारली. श्री ज्ञानेश्वर महाराज संस्थान कमिटी, स्वकाम सेवा मंडळ आळंदी यांच्या वतीने ही चंदन उटी सेवा उत्साहात रुजू झाली. अशी माहिती व्यवस्थापक माऊली वीर यांनी दिली. भाविकांनी आळंदी पंचक्रोशी तील मंदिरांत चंदनउटी पाहण्यासह श्रींचे दर्शनास गर्दी केली होती.

श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज संजीवन समाधी मंदिरात प्रथा परंपरांचे पालन करीत चैत्र महिन्यात श्रीनां चंदन उटी लावण्यात येते. माऊलींचे संजीवन समाधीवर चंदन

उटीतून श्रींचे वैभवी श्री विठ्ठल रूप साकारण्यात आले. श्रींचे वैभवी रूप दर्शनासह चैत्र गौरी पूजनास महिलांसह भाविकांनी श्रींचे दर्शनास गर्दी केली. माऊली मंदिरात तसेच आळंदीतील विविध मंदिरांत दर्शनास गर्दी झाली होती. श्रींचे उटीसह गाभा-यात मोगरा फुलांची लक्षवेधी सजावट तसेच माऊलींचे संजीवन समाधी समीप श्रीचे श्री ज्ञानेश्वरी सह प्रतिकृती चंदन उटी पाहण्यासह भाविकांची गर्दी झाली होती. स्वकाम सेवा कार्यकारी मंडळाचे वतीने भाविकांना प्रसाद वाटप करण्यात आले.

अक्षय्य तृतीये निमित्त आळंदी देवस्थान आणि स्वकाम सेवा मंडळाचे वतीने अध्यक्ष सुनील तापकीर, महिला अध्यक्षा आशा तापकीर आणि सर्व स्वकाम सेवक साधकांनी उटीचे लक्षवेधी नियोजन करीत चंदन उटी सेवा रुजू केली. मंदिरात चैत्र गौरी पूजन, चंदन उटी दर्शन उत्साहात झाले. महिला भाविकांनी कारंजा मंडपात गर्दी करून श्रींचे दर्शन घेत हळदी-कुंकू घेतले.

श्रीचे गाभाऱ्यात संजीवन समाधीवर चंदन उटीतुन माऊलींचे श्री विठ्ठल रूप परिश्रम पूर्वक साकारण्यात आले. विविध वस्त्रालंकारांनी सजलेले श्रींचे रूप दर्शनास भाविकांनी गर्दी केली. माऊली मंदिरातील प्रथा परंपरांचे पालन करीत प्रथम घंटानाद, काकडा, श्रींना पवमान अभिषेक, दुधारती, पूजा आणि भाविकांचे दर्शन तसेच महिलांचा हळदी-कुंकू असे कार्यक्रम उत्साहात झाले. देवस्थानचे प्रमुख विश्वस्त भावार्थ देखणे, विश्वस्त योगी निरंजन नाथसाहेब, विश्वस्त चैतन्य महाराज कबीरबुवा लोंढे, पुरुषोत्तम महाराज पाटील, राजेंद्र उमाप, रोहिणी पवार, व्यवस्थापक माउली वीर, उप व्यवस्थापक तुकाराम माने, श्रीधर सरनाईक यांचे मार्गदर्शन आणि नियंत्रणात विविध उपक्रम आणि धार्मिक कार्यक्रम मंदिरातील प्रथा परंपरांचे पालन करत झाले.

या प्रसंगी मुख्य व्यवस्थापक ज्ञानेश्वर वीर, तुकाराम माने, श्रीधर सरनाईक,संजय रणदिवे, श्रीकांत लवांडे, ज्ञानेश्वर पोंदे आणि सेवक यांनी देवस्थानच्या प्रथा प्रमाणे धार्मिक महत्व ओळखून भाविकांच्या दर्शनाची व्यवस्था ठेवली. महेश गोखले आदींनी मंदिरातील व्यवस्थापन आणि दैनंदिन कामकाज पाहिले. भाविकांचे दर्शनाचे सुलभ नियोजन केले. तक्षशिला बुद्ध विहार आळंदी येथे आळंदी संविधान जागर अभियान अंतर्गत संविधान जनजागृती प्रकारचे वाटप अभियान प्रमुख अर्जुन मेदनकर यांचे हस्ते करण्यात आले.

शाहीर रामदास गुंड यांच्या आकस्मिक निधनाने धक्का

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पारगाव : आंबेगाव तालुक्यातील पारगाव येथे मुक्ता देवी यात्रेनिमित्त रविवारी (दि. १९) रंगणाऱ्या कलगीतुऱ्याच्या जंगी सामन्यात प्रसिद्ध तुरेवाले शाहीर रामदास गुंड (काताळवेढेकर) यांच्या आकस्मिक निधनामुळे वातावरण शोकमग्न झाले. नियोजित सामन्यात बदल करावा लागला असून संपूर्ण फड सुना-सुना पडल्याचे चित्र पाहायला मिळाले.

गेल्या दोन दशकांपासून कलगीतुऱ्याच्या रंगभूमीवर ठसा उमटवणारे आणि शाहीर ठकसेन शिंदे (गुळूंचवाडीकर) यांचे कट्टर प्रतिस्पर्धी असलेले रामदास गुंड यांच्या निधनाने या पारंपारिक लोककलेत मोठी पोकळी निर्माण झाल्याची भावना व्यक्त करण्यात आली.

यावेळी शाहीर ठकसेन शिंदे म्हणाले, "कलगी-तुरा या लोककलेतील एक तेजस्वी हिरा हरपला आहे. कलगीतुऱ्याचा खरा रस रामदास गुंड यांच्यातच होता. त्यांच्या जाण्याने प्रत्येक सामन्यात त्यांची उणीव प्रकर्षाने जाणवेल."

रामदास गुंड यांची खासियत म्हणजे कोणत्याही विषयावर तत्काळ सवाल-जवाब सादर करण्याची त्यांची विलक्षण क्षमता. डफावर थाप पडताच ते पौराणिक, ऐतिहासिक आणि सामाजिक विषयांवर अभ्यासपूर्ण मांडणी करत. त्यांच्या हातात कधीही वही-पेन दिसत नसे; शास्त्र आणि पुराणांचा सखोल अभ्यास त्यांनी स्मरणातच जपला होता. "शास्त्र-पुराणात ज्याचा हातखंडा, त्याला म्हणतात रामदास गुंडा," असे ते स्वतः विनोदाने म्हणत असत, अशी आठवणही शिंदे यांनी यावेळी सांगितली. रामदास गुंड हे केवळ प्रभावी शाहीर नव्हते, तर स्वभावानेही अत्यंत मनमिळावू होते. त्यांच्या निधनामुळे कलगी-तुरा या पारंपारिक लोककलेला मोठा धक्का बसला असून, असा प्रभावी शाहीर पुन्हा होणे कठीण असल्याची भावना व्यक्त होत आहे.

राजगुरुनगर मार्गे पुणे-संगमनेर-धुळे एसटी सेवेचा शुभारंभ

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

राजगुरुनगर : अक्षय्य तृतीयेच्या मुहूर्तावर पुणे–राजगुरुनगर–संगमनेर मार्गे धुळे या नव्या एसटी बस सेवेचा राजगुरुनगर येथे उत्साहात शुभारंभ करण्यात आला. खानदेशातील प्रवाशांची अनेक वर्षांची प्रलंबित मागणी पूर्ण झाल्याने स्थानिक नागरिकांनी या सेवेचे जल्लोषात स्वागत केले.

पुणे, पिंपरी-चिंचवड, भोसरी, चाकण आणि राजगुरुनगर परिसरात खानदेशातील मोठ्या प्रमाणावर नागरिक वास्तव्यास आहेत. सण, सुट्ट्या किंवा गावाकडे जाण्याच्या वेळी बसची अपुरी उपलब्धता आणि तिकिटांसाठी होणारी धावपळ लक्षात घेता थेट बस सेवेची मागणी सातत्याने होत होती. अखेर राज्य परिवहन महामंडळाने याची दखल घेत ही सेवा सुरू केली. ही बस सेवा छत्रपती शिवाजीनगर (पुणे) येथून

सकाळी ८.३० वाजता सुटते, तर राजगुरुनगर येथून सकाळी ९.३० वाजता पुढे धुळ्याकडे रवाना होते. सेवेच्या पहिल्याच दिवशी प्रवाशांचा मोठा प्रतिसाद मिळाला असून सुमारे दहा हजार रुपयांपेक्षा अधिक तिकिटांची विक्री झाली.

राजगुरुनगर खानदेश विकास प्रतिष्ठान तसेच शशिकांत खलाणे आणि त्यांच्या सहकाऱ्यांच्या सातत्यपूर्ण पाठपुराव्यामुळे ही बस सेवा सुरू होऊ शकली. लवकरच या मार्गावर 'शिवाई' बस सेवा देखील सुरू होईल, अशी अपेक्षा व्यक्त करण्यात आली.

शुभारंभानिमित्त आयोजित कार्यक्रमात बस चालक अविनाश आलट आणि वाहक विकास पाटील यांचा सत्कार करण्यात आला. तसेच राजगुरुनगर आगार प्रमुख उज्वला टाकळकर यांचा सन्मानही करण्यात आला. या वेळी विविध क्षेत्रांतील मान्यवर मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

या नव्या बस सेवेच्या सुरूवातीमुळे पुणे–धुळे मार्गावरील प्रवास अधिक सुलभ होणार असून, विशेषतः खानदेशातील प्रवाशांसाठी ही सेवा मोठा दिलासा ठरणार आहे.

राजगुरुनगरमध्ये सिद्धेश्वर मंदिरात चोरी

दानपेट्या फोडून रक्कम लंपास

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

राजगुरुनगर : शहरातील ऐतिहासिक आणि भाविकांचे श्रद्धास्थान असलेल्या पांडवकालीन सिद्धेश्वर मंदिरात सोमवारी चोरीची घटना घडून परिसरात खळबळ उडाली आहे. अज्ञात चोरट्यांनी मंदिरातील दोन दानपेट्या फोडून त्यातील रोकड लंपास केली.

विशेष म्हणजे, हे मंदिर खेड पोलिस ठाण्यापासून अगदी हाकेच्या अंतरावर असतानाही ही चोरी घडल्याने सुरक्षेबाबत प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे. नुकतीच भोपाळबुवा आणि सिद्धेश्वर महाराजांची यात्रा शुक्रवार ते रविवारदरम्यान उत्साहात पार पडली होती. यात्रेनंतर लगेचच ही घटना उघडकीस आल्याने नागरिकांमध्ये नाराजी व्यक्त होत आहे. भीमा नदीच्या काठावर वसलेले सिद्धेश्वर मंदिर परिसरातील भाविकांसाठी अत्यंत महत्त्वाचे धार्मिक स्थळ

मानले जाते. सोमवारी सकाळी पुजारी नियमित पूजेसाठी मंदिरात आले असता दानपेट्या फोडलेल्या अवस्थेत आढळल्या आणि चोरीचा प्रकार समोर आला. घटनेची माहिती मिळताच राजगुरुनगर पोलिस ठाण्याचे पोलिस निरीक्षक सुभाष चव्हाण यांच्या मार्गदर्शनाखाली पोलिसांनी तातडीने तपास सुरू केला. घटनास्थळी श्वान पथकाला पाचारण करण्यात आले असून, सीसीटीव्ही फुटेज, ठसे आणि इतर तांत्रिक पुरावे तपासले जात आहेत. चोरीतील रकमेचा नेमका आकडा अद्याप स्पष्ट झालेला नसून, त्याचा अंदाज घेण्याचे काम सुरू असल्याचे पोलिसांनी सांगितले. भाविकांच्या श्रद्धेचा गैरफायदा घेतल्याने या घटनेबद्दल संताप व्यक्त होत असून, आरोपींना लवकरात लवकर अटक करण्याची मागणी होत आहे.

महात्मा फुलेंचे विचार आजही दिशादर्शक

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

रांजणगाव गणपती : महात्मा ज्योतिबा फुले यांनी दीडशे वर्षांपूर्वी मांडलेले विचार आजही समाजाला दिशादर्शक ठरत आहेत, असे प्रतिपादन जिल्हा परिषदेचे उपाध्यक्ष विवेक वळसे पाटील यांनी केले.

रांजणगाव गणपती (ता. शिरूर) येथील ग्रामपंचायत व महात्मा फुले युवा मंच यांच्या संयुक्त विद्यमाने महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या २०० व्या जयंतीनिमित्त 'क्रांतिसूर्य महात्मा ज्योतिबा फुले चौक' नामकरण व लोकार्पण सोहळा वळसे पाटील यांच्या हस्ते पार पडला.

यावेळी जिल्हा परिषद सदस्या स्वाती पाचुंदकर, माजी सदस्या कविता खेडकर, आंबेगाव-शिरूर राष्ट्रवादी काँग्रेसचे अध्यक्ष मानसिंग पाचुंदकर, युवासेना जिल्हा प्रमुख बापूसाहेब शिंदे, विठ्ठल घावटे, पंचायत समिती सदस्य सागर देवकर, माजी सदस्य विक्रम पाचुंदकर, सरपंच सुवर्णा वायदंडे, उपसरपंच शोभा शेळके,

माजी उपसरपंच श्रीकांत पाचुंदकर, प्रा. माणिक खेडकर, राहुल पवार, महेश फंड, अनिल दूंडे, ग्रामपंचायत अधिकारी गंगाधर देशमुख यांच्यासह ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

वळसे पाटील म्हणाले की, महात्मा फुले व सावित्रीबाई फुले यांच्या कार्यामुळे स्त्री शिक्षणाचा पाया मजबूत झाला. शेतकऱ्यांच्या प्रश्नांसाठी त्यांनी आयुष्य वेचले. रांजणगाव गणपती व परिसराच्या उर्वरित विकासासाठी माजी गृहमंत्री दिलीप वळसे पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली जिल्हा परिषदेच्या माध्यमातून भरीव निधी उपलब्ध करून दिला जाईल. येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्राजवळील चौकाचे ग्रामपंचायतीच्या निधीतून सुशोभिकरण करून त्याला 'महात्मा ज्योतिबा फुले चौक' असे नामकरण करण्यात आल्याने रांजणगावच्या वैभवात भर पडणार असल्याचेही त्यांनी नमूद केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन रोहिदास खेडकर यांनी केले. प्रास्ताविक ॲड. अतुल खेडकर यांनी केले, तर संदीप शिंदे यांनी आभार मानले.

रांजणीत नरसिंह जन्मोत्सवानिमित्त अखंड हरिनाम सप्ताहाचे आयोजन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पारगाव : रांजणी (ता. आंबेगाव) येथे श्री नरसिंह जन्मोत्सवानिमित्त बुधवार (दि. २२) ते शनिवार (दि. २) मे या कालावधीत अखंड हरिनाम सप्ताहाचे आयोजन करण्यात आले आहे, अशी माहिती ग्रामस्थांनी दिली. सप्ताह कालावधीत पहाटे ४ ते ६ काकडा आरती, सकाळी ९ वाजता ज्ञानेश्वरी पारायण, दुपारी विष्णुसहस्रनाम, दुपारी ४ वाजता प्रवचन, सायंकाळी ६ वाजता हरिपाठ, सायंकाळी ७ ते ९ हरिकीर्तन, रात्री ९ नंतर महाप्रसाद, तर रात्री १० नंतर हरिजागर असे कार्यक्रम होणार आहेत.

बुधवार (दि. २२) ते शुक्रवार (दि. २४) या कालावधीत ह.भ.प. मंदार महाराज गोखले (पुणे) यांचे नारदी कीर्तन होणार आहे. शनिवार (दि. २५) व रविवार (दि. २६) रोजी ह.भ.प. वासुदेव महाराज बुरसे (पुणे) यांचे नारदी कीर्तन होईल. सोमवार (दि. २७) रोजी सकाळी ९ वाजता ह.भ.प. नंदू महाराज सोनवणे यांचे कीर्तन होणार आहे. मंगळवार (दि. २८) व बुधवार (दि. २९) रोजी ह.भ.प. हर्षद महाराज जोगळेकर (पुणे) यांचे कीर्तन होणार आहे.

श्री नरसिंह जन्मोत्सव गुरुवार (दि. ३०) रोजी सायंकाळी ६ वाजून ५४ मिनिटांनी साजरा करण्यात येणार आहे. यानिमित्त सायंकाळी ५ वाजता ह.भ.प. हर्षद महाराज जोगळेकर यांचे नरसिंह देवजन्माचे कीर्तन होईल. त्यानंतर रात्री ह.भ.प. मयूर महाराज बोडके (ओझर) यांचे वारकरी कीर्तन आयोजित करण्यात आले आहे.

शुक्रवार (दि. १) मे रोजी ह.भ.प. एकनाथ महाराज सदगीर (ठाणे) यांचे कीर्तन होईल. शनिवार (दि. २) मे रोजी ह.भ.प. हर्षद महाराज जोगळेकर यांचे काल्याचे नारदी कीर्तन होणार आहे.

खामगाव शाळेला डिजिटल बोर्डची भेट

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

जुन्नर : जुन्नर तालुक्यात जि. प. प्राथमिक शाळा खामगाव येथे डिजिटल शिक्षणाला चालना देण्यासाठी डिजिटल बोर्ड प्रदान करण्यात आला. गटशिक्षण अधिकारी अशोक लांडे यांच्या संकल्पनेतून 'डेव्हलपमेंट इनिशिएटिव्ह फॉर सेल्फ हेल्प अँड अवेकनिंग (दिशा)' संस्थेच्या वतीने हा उपक्रम राबविण्यात आला.

ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना आधुनिक तंत्रज्ञानाधारित शिक्षणाची सुविधा मिळावी, तसेच शिक्षकांना ऑनलाईन साधनांच्या मदतीने अध्यापन अधिक प्रभावीपणे करता यावे, या उद्देशाने शाळेत डिजिटल बोर्ड बसविण्यात आला आहे. या उपक्रमामुळे विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेत वाढ होण्याची अपेक्षा व्यक्त करण्यात येत आहे.

कार्यक्रमास संस्थेच्या ट्रस्टी इंदू गुप्ता, प्रदीप गुप्ता, संदीप फडतरे तसेच प्रोजेक्ट मॅनेजर प्रवीण भोईरकर उपस्थित होते. शाळेच्या वतीने सर्व पाहुण्यांचे स्वागत करण्यात आले. इंदू गुप्ता यांनी यावेळी सांगितले की, ग्रामीण भागातही विद्यार्थ्यांमध्ये मोठी क्षमता आहे. त्यांना दर्जेदार शिक्षणाच्या सुविधा उपलब्ध करून दिल्यास ते निश्चितच उज्वल कामगिरी करू शकतात. डिजिटल बोर्डमुळे विद्यार्थ्यांना अधिक प्रभावी आणि आधुनिक पद्धतीने शिक्षण घेता येईल, असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला.

डिजिटल बोर्ड मिळवण्यासाठी सातत्यपूर्ण पाठपुरावा केल्याबद्दल शिक्षक अंकुश कोकणे यांचा सत्कार करण्यात आला. सरपंच निलम घोलप, अंकुश घोलप, राम पठारे, अतुल घोलप, रेश्मा घोलप तसेच मुख्याध्यापिका जयश्री पवार यावेळी उपस्थित होते. प्रास्ताविक तानाजी तळपे यांनी केले तर आभार प्रदर्शन दिलीप लोहकरे यांनी केले.

शिक्रापूर-थिटेवाडीतील तरुणांचा पुढाकार

दशक्रिया विधीतील भाषणबाजीला लगाम

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

रांजणगाव गणपती : शुभविवाह सोहळे असोत किंवा दशक्रिया विधी, तालुक्यातील कार्यकर्ते, पदाधिकारी आणि नेतेमंडळींची उपस्थिती हमखास असते. मात्र, ग्रामीण भागात दशक्रिया विधीला होणारी अतिरेकाची भाषणबाजी अनेकदा राजकीय आखाड्याचे स्वरूप घेत असल्याचे चित्र दिसत आहे. या पार्श्वभूमीवर शिरूर तालुक्यातील शिक्रापूर, थिटेवाडी आणि केंदूर येथील तरुणांनी पुढाकार घेत

दशक्रिया विधीतील भाषणांना मर्यादा घालण्याचा निर्णय घेतला आहे.

दशक्रिया विधीमध्ये अनेकदा तासभर चालणारी श्रद्धांजलीपर भाषणे होत असल्याने मृत व्यक्तीच्या कुटुंबीयांना आणि नातेवाईकांना त्रास सहन करावा लागत होता. याची दखल घेत संबंधित गावांतील ग्रामस्थांनी स्मशानभूमीत फलक लावून केवळ तीनच व्यक्तींना श्रद्धांजली व्यक्त करण्याची मुभा देण्यात येणार असल्याचे स्पष्ट केले आहे. यात गावातील एक प्रतिनिधी, नातेवाईकांमधील एक आणि उपस्थित नेतेमंडळींपैकी एक अशा तिघांनाच बोलण्याची संधी असेल.

तालुक्यातील अनेक गावांत दशक्रिया विधीतील श्रद्धांजलीपर मनोगतांना राजकीय रंग चढत असल्याचे वारंवार दिसून आले आहे. यामुळे ग्रामस्थांना उन्हात तासनतास थांबावे लागते, तसेच पाहुण्यांनाही वेळेचा मोठा अपव्यय सहन करावा लागतो. काहींना कामावर हजर व्हायचे असते, तर काहींना लांबचा प्रवास करायचा असल्याने हा विलंब अधिक त्रासदायक ठरत होता.

या निर्णयामुळे विधी आटोपशीर पार पाडणे आणि दुःखी कुटुंबाचे सांत्वन करण्यावर भर देण्याचा उद्देश असल्याचे ग्रामस्थांनी स्पष्ट केले. तालुक्यातील इतर गावांनीही अशीच भूमिका घ्यावी, अशी मागणी आता सर्वसामान्य नागरिकांकडून होत आहे.

ताशा वादक जालिंदर शेवाळे आंबेगाव भूषणने सन्मानित

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पारगाव : येथील युवा ताशा वादक जालिंदर लहू शेवाळे यांना "आंबेगाव भूषण" या प्रतिष्ठेच्या राज्यस्तरीय पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या १३५ व्या जयंती निमित्त राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष आंबेगाव तालुका, युगप्रवर्तक प्रतिष्ठान घोडेगाव, तसेच भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर पुतळा स्मारक व संविधान भवन समिती यांच्या संयुक्त विद्यमाने हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

या सोहळ्यास विविध क्षेत्रातील मान्यवरांची उपस्थिती लाभली. पुणे जिल्हा परिषदेचे उपाध्यक्ष विवेक वळसे पाटील, पुणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे संचालक विजय शिंदे, आंबेगाव पंचायत समितीचे सभापती कैलासबुवा काळे, कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे सभापती निलेश थोरात, पंचायत समितीच्या उपसभापती ज्योतीताई पारधी, ज्येष्ठ पत्रकार डी. के. वळसे पाटील, खरेदी-विक्री संघाचे अध्यक्ष नवनाथ हुले, आप्पा बोऱ्हाडे, सखारामजी घोडेकर, युगप्रवर्तक प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष गौतमराव खरात, सचिव प्रकाश सोनवणे, विठ्ठल टिंगरे, गौतम रोकडे आदी मान्यवर उपस्थित होते. या सन्मानामुळे वळती गावासह संपूर्ण आंबेगाव तालुक्यात आनंदाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. ग्रामस्थांनी जालिंदर शेवाळे यांचे अभिनंदन केले आहे.

सारांश वृत्त

तीन अल्पवयीन मुलांचे अपहरण

बलिया (उत्तर प्रदेश): येथील मिर्झापूर गावातून अज्ञात व्यक्तींनी तीन अल्पवयीन मुलांचे अपहरण केल्याचा आरोप आहे, अशी माहिती पोलिसांनी सोमवारी दिली. संतोष वर्मा यांनी तक्रार दाखल केली आहे की, त्यांचा मुलगा शिवम वर्मा (१०) याच्यासह गावातील इतर दोन मुले - रितेश पासवान (१०) आणि मिथ्थू वर्मा (११) हे शनिवार संध्याकाळपासून बेपत्ता आहेत.

विरोधकांनी महिलांचे हक्क हिरावले

जयपूर : राजस्थानचे मुख्यमंत्री भजनलाल शर्मा यांनी सोमवारी विरोधी पक्षांवर महिलांचे हक्क हिरावल्याचा प्रयत्न करत असल्याचा आरोप केला आणि त्यांच्या कृती महिला सक्षमीकरणासाठी हानिकारक असल्याचे म्हटले. जयपूरमध्ये 'महिला जन आक्रोश यात्रे'ला हिरवा झेंडा दाखवल्यानंतर एका सभेला संबोधित करताना शर्मा म्हणाले, पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी महिलांसाठी एक ऐतिहासिक क्षण घडवण्यासाठी 'नारी शक्ती वंदन' कायदा आणला, परंतु विरोधी पक्षांनी त्याला एक काळा अध्याय बनवण्याचा प्रयत्न केला. मोदी 'अर्ध्या लोकसंख्ये'ला पूर्ण हक्क मिळवून देण्यासाठी कटिबद्ध आहेत, असेही ते म्हणाले.

शाळांच्या वेळात उन्हामुळे बदल

रांची : राज्यभरात उष्णतेच्या लाटेसारखी परिस्थिती लक्षात घेता, झारखंड सरकारने २१ एप्रिलपासून शाळांच्या वेळेत बदल जाहीर केला आहे, अशी माहिती एका अधिकाऱ्याने सोमवारी दिली. नवीन वेळापत्रकानुसार, बालवाडी ते इयत्ता आठवी पर्यंतचे विद्यार्थी सकाळी ७ ते ११.३० पर्यंत शाळेत उपस्थित राहतील, तर इयत्ता नववी ते बारावीचे वरिष्ठ विद्यार्थी दुपारपर्यंत वर्ग सुरू ठेवतील, असे शिक्षण विभागाच्या एका आदेशात म्हटले आहे. हा बदल पुढील आदेशापर्यंत राज्यातील सर्व प्रकारच्या शासकीय, अनुदानित, विनाअनुदानित आणि खाजगी शाळांना लागू आहे. यापूर्वी शाळांच्या वेळा वेगळ्या होत्या, ज्या दुपारच्या जेवणानंतरही बऱ्याच उशिरापर्यंत चालत असत.

अमेरिका-इराण तणाव तीव्र; होर्मुझवर सावट कायम

नव्याने वाटाघाटी करण्यास इराणचा नकार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

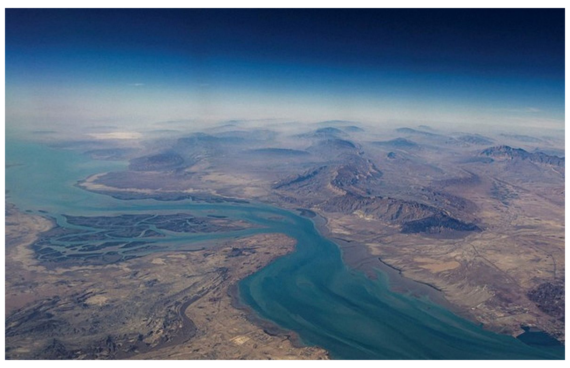

इस्लामाबाद : अमेरिका आणि इराण यांच्यातील वाढत्या तणावाच्या पार्श्वभूमीवर राजनैतिक हालचाली वेगाने सुरू असतानाच इराणने सोमवारी अमेरिकेसोबतच्या नव्या वाटाघाटींमध्ये सहभागी होण्यास स्पष्ट नकार दिला. त्यामुळे आधीच तणावग्रस्त परिस्थिती आणखी गंभीर बनली आहे.

या महिन्याच्या सुरुवातीला इस्लामाबाद येथे झालेली प्राथमिक चर्चा कोणत्याही ठोस निष्कर्षाशिवाय संपली होती. त्यानंतर दोन्ही देशांमध्ये आरोप-प्रत्यारोप सुरूच आहेत. अमेरिकेने सोमवारी पहाटे एका इराणी मालवाहू जहाजाला जप्त केल्याने हा वाद अधिक चिघळला. अमेरिकेचे अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी अमेरिकन प्रतिनिधी सोमवारी इस्लामाबादला रवाना होणार असल्याचे सांगितले होते. मात्र, इराणच्या भूमिकेमुळे या चर्चांवर अनिश्चिततेचे सावट आले आहे.

इराणचे परराष्ट्र मंत्रालयाचे प्रवक्ते इस्माईल बाकाई यांनी स्पष्ट केले की, "सध्या पुढील वाटाघाटींसाठी कोणतीही योजना नाही." त्यांनी अमेरिकेच्या कारवायांवर टीका करत नाकेबंदी आणि जहाज जप्तीला "राजनैतिक प्रक्रियेचा भंग" असे संबोधले. इराणचे परराष्ट्रमंत्री अब्बास अराघची यांनी अमेरिकेच्या कृतींना "कपटीपणाचे स्पष्ट लक्षण" म्हटले आहे. त्यांच्या मते, चर्चेच्या आधी अशा प्रकारच्या कारवाया विश्वासघात दर्शवतात.

होर्मुझची सामुद्रधुनी येथे निर्माण झालेल्या तणावामुळे जागतिक ऊर्जा बाजारात मोठी खळबळ उडाली आहे. जगातील सुमारे एक-पंचमांश तेल वाहतूक या मार्गाने होते. त्यामुळे येथील अडथळ्यांचा थेट परिणाम तेल आणि एलपीजी पुरवठ्यावर होत आहे. अमेरिकेने इराणी बंदरांवर नाकेबंदी लादल्याचा आरोप करत इराणने जहाजांच्या हालचालींवर निर्बंध आणले आहेत. काही जहाजांवर गोळीबार झाल्याच्या घटनांमुळे परिस्थिती अधिकच गंभीर झाली आहे.

चीनचे राष्ट्राध्यक्ष शी जिनपिंग यांनी सौदी अरेबियाचे युवराज मोहम्मद बिन सलमान यांच्याशी संवाद साधत होर्मुझ मार्गे "सामान्य वाहतूक कायम ठेवण्यावर" भर दिला आहे. त्यांनी तातडीच्या युद्धविरामाचे समर्थनही व्यक्त केले.

या संघर्षामुळे आंतरराष्ट्रीय बाजारात तेलाच्या किमतींमध्ये मोठी वाढ झाली आहे. ब्रेंट क्रूडचा दर प्रति बॅरल सुमारे ९५ डॉलरपर्यंत पोहोचला असून, युद्ध सुरू झाल्यापासून तो ३० टक्क्यांहून अधिक वाढला आहे. सामुद्रधुनीत शेकडो जहाजे अडकून पडल्याने जागतिक पुरवठा साखळीवर गंभीर परिणाम होत आहे. इराणचे प्रथम उपराष्ट्रपती मोहम्मद रझा आरिफ यांनी इशारा दिला की, "सर्वांसाठी मुक्त बाजार किंवा सर्वांसाठी मोठी किंमत — निवड स्पष्ट आहे."

या संघर्षात आतापर्यंत इराणमध्ये ३,३७५ हून अधिक लोकांचा मृत्यू झाल्याची अधिकृत आकडेवारी समोर आली आहे. यामध्ये शेकडो महिलांचा आणि १८ वर्षांखालील ३८३ मुलांचा समावेश आहे. लेबनॉन, इस्रायल आणि आखाती देशांमध्येही शेकडो लोकांचा बळी गेला असून, परिस्थिती नियंत्रणाबाहेर जाण्याची भीती व्यक्त केली जात आहे.

अमेरिका-इराण संघर्ष केवळ लष्करी किंवा राजनैतिक पातळीवर मर्यादित न राहता आता जागतिक ऊर्जा, अर्थव्यवस्था आणि सुरक्षेचा प्रश्न बनला आहे. वाटाघाटी ठप्प झाल्याने आणि होर्मुझ सामुद्रधुनीतील तणाव कायम राहिल्याने येत्या काही दिवसांत परिस्थिती आणखी चिघळण्याची शक्यता तज्ज्ञांकडून व्यक्त केली जात आहे.

उधमपूरमध्ये बस दरीत कोसळली; २१ जण ठार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

उधमपूर : जम्मू आणि काश्मीरमधील उधमपूर जिल्ह्यात सोमवारी सकाळी झालेल्या भीषण बस अपघातात किमान २१ प्रवाशांचा मृत्यू झाला, तर सुमारे ६० जण जखमी झाले आहेत. डोंगराळ रस्त्यावर बस दरीत कोसळल्याने हा अपघात घडला. अधिकाऱ्यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, सकाळी सुमारे १० वाजण्याच्या सुमारास कागोर्त गावाजवळ एका वळणावर बसचा ताबा सुटून ती खोल दरीत कोसळली. ही बस उधमपूरकडे जात होती.

अपघातानंतर स्थानिक ग्रामस्थांनी तातडीने घटनास्थळी धाव घेत बचावकार्य सुरू केले. त्यांनी बसच्या अवशेषांमधून जखमींना बाहेर काढले. त्यानंतर पोलीस, एसडीआरएफ आणि अन्य आपत्कालीन यंत्रणांनी घटनास्थळी पोहोचून बचावकार्य वेगात सुरू केले.

जखमींपैकी अनेकांना उधमपूर येथील सरकारी दवाखान्यात उपचारासाठी दाखल करण्यात आले आहे, तर गंभीर जखमींना जम्मू येथे हलवण्यात येत आहे. काही जखमींची प्रकृती अत्यंत गंभीर असल्याने मृतांचा आकडा वाढण्याची भीती व्यक्त केली जात आहे.

या घटनेबद्दल पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी तीव्र दुःख व्यक्त केले आहे. त्यांनी मृतांच्या कुटुंबीयांना प्रत्येकी २ लाख रुपये, तर जखमींना ५० हजार रुपयांची सानुग्रह मदत जाहीर केली आहे. तसेच, जम्मू-काश्मीरचे मुख्यमंत्री ओमर अब्दुल्ला यांनीही या दुर्घटनेबद्दल शोक व्यक्त करत पीडित कुटुंबियांना दिलासा दिला असून जखमींना तातडीने उपचार मिळावेत, यासाठी प्रशासनाला निर्देश दिले आहेत.केंद्रीय मंत्री जितेंद्र सिंह यांनी जिल्हाधिकाऱ्यांशी संपर्क साधून बचावकार्याचा आढावा घेतला असून गंभीर जखमींना हवाई मार्गाने हलवण्याची तयारी सुरू असल्याचे सांगितले आहे.

मेट्रोमध्ये मोबाईलच्या आवाजावर निर्बंध

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

चेन्नई : मेट्रो प्रवासादरम्यान मोबाईलवर मोठ्या आवाजात चित्रपट पाहणे, स्पीकरवर बोलणे किंवा हेडफोनशिवाय गाणी ऐकणे आता महागात पडू शकते. चेन्नई मेट्रो रेल लिमिटेड (सीएमआरएल) ने यासंदर्भात नवीन सूचना जारी करत, अशा प्रकारच्या वर्तनावर ५०० रुपयांपर्यंत दंड आकारण्याचा इशारा दिला आहे.

सीएमआरएलच्या सूचनेनुसार, मेट्रोमध्ये किंवा परिसरात इतर प्रवाशांना त्रास होईल अशा प्रकारे मोठ्याने बोलणे, मोबाईलवर व्हिडिओ किंवा संगीत वाजवणे, तसेच स्पीकर मोडवर कॉल करणे हे नियमांचे उल्लंघन मानले जाणार आहे. पूर्वी किरकोळ मानल्या जाणाऱ्या या बाबी आता गंभीर स्वरूपाच्या मानल्या जात असून, प्रवाशांच्या सोयीसाठी कडक अंमलबजावणी केली जाणार आहे.

या नियमांसाठी मेट्रो रेल्वे (संचालन आणि देखभाल) अधिनियम, २००२ मधील कलम ५९ लागू करण्यात आले आहे. या कलमानुसार, इतर प्रवाशांना अडथळा निर्माण करणारे किंवा गैरसोयीचे वर्तन केल्यास संबंधित व्यक्तीवर दंडात्मक कारवाई होऊ शकते.

आवश्यक असल्यास संबंधित प्रवाशाला मेट्रो परिसरातून बाहेर काढण्याचीही तरतूद आहे.

दरम्यान, सीएमआरएलने प्रवाशांना शिस्त पाळण्याचे आवाहन करत काही सूचना दिल्या आहेत. मेट्रोमध्ये प्रवास करताना हेडफोनचा वापर करावा, मोबाईलवर हळू आवाजात बोलावे आणि स्पीकर मोड टाळावा, असे सांगण्यात आले आहे.

याआधीही भारतीय रेल्वे बोर्डाने प्रवाशांना अशाच सूचना देत सहप्रवाशांचा विचार करण्याचे आवाहन केले होते. सार्वजनिक ठिकाणी शिस्त आणि शांतता राखण्यासाठी या नियमांची अंमलबजावणी महत्त्वाची असल्याचे मत व्यक्त केले जात आहे.

भारतातील मिथेन उत्सर्जन अपेक्षेपेक्षा कमी?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : भारतातील मिथेन उत्सर्जनाबाबत नव्या वैज्ञानिक अभ्यासातून महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष समोर आले असून, जागतिक पातळीवरील काही नोंदींमध्ये दर्शवलेल्या आकड्यांपेक्षा देशातील उत्सर्जन कमी असू शकते, असे संकेत मिळाले आहेत. मात्र, या निष्कर्षांमुळे अधिक अचूक आणि सक्षम निरीक्षण प्रणाली विकसित करण्याची गरज अधोरेखित झाली आहे.

मिथेन हा हरितगृह वायू कार्बन डायऑक्साइडपेक्षा वातावरणात कमी काळ टिकतो, पण त्याची तापमानवाढीची क्षमता अनेक पटींनी अधिक आहे. त्यामुळे अल्पकालीन हवामान बदल रोखण्यासाठी मिथेन उत्सर्जनावर नियंत्रण ठेवणे अत्यंत महत्त्वाचे मानले जाते.

भोपाळ येथील इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स एज्युकेशन अँड रिसर्च मधील संशोधक धन्यलक्ष्मी पिल्लई, थारा अण्णा मॅथ्यू, जिथिन एस. कुमार आदींनी २०१८-२०१९ या कालावधीतील उत्सर्जनाचे विश्लेषण केले. हा अभ्यास अॅटमॉस्फेरिक केमिस्ट्री अँड फिजिक्स या आंतरराष्ट्रीय जर्नलमध्ये प्रसिद्ध झाला आहे.

या संशोधनानुसार भारतातील वार्षिक मिथेन उत्सर्जन सुमारे २१.९ ते २४.९ टेराग्रॅम दरम्यान असल्याचा अंदाज वर्तवण्यात आला आहे. हा आकडा अनेक जागतिक अंदाजांपेक्षा कमी असला, तरी भारताच्या अधिकृत अहवालातील (१९.६ टेराग्रॅम) आकड्यांपेक्षा किंचित जास्त आहे.

या अभ्यासात उपग्रह निरीक्षणे, जमिनीवरील मोजमापे आणि वातावरणीय मॉडेलिंग यांचा एकत्रित वापर करण्यात आला. विशेषतः सेंटिनेल-५पी उपग्रहावरील उपकरणाद्वारे वातावरणातील मिथेनचे अचूक मोजमाप करण्यात आले. हे उपकरण सूर्यप्रकाशाच्या शोषणाच्या विश्लेषणावर आधारित असून, पृथ्वीच्या पृष्ठभागापासून वरच्या वातावरणापर्यंत मिथेनचे प्रमाण मोजण्यास सक्षम आहे.

भारतातील मिथेन उत्सर्जन प्रामुख्याने पुढील क्षेत्रांतून होते: शेती (विशेषतः भात शेती आणि पशुधन), कचरा व्यवस्थापन, ऊर्जा क्षेत्र (तेल व वायू उत्पादन). या क्षेत्रांमध्ये अचूक डेटा उपलब्ध झाल्यास लक्षित धोरणे तयार करणे अधिक सुलभ होईल, असे संशोधकांचे मत आहे.

न्यायमूर्ती सुभाष विद्यार्थी सुनावणीतून बाजूला

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लखनौ : काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांच्या कथित दुहेरी नागरिकत्व प्रकरणात महत्त्वाची घडामोड झाली असून, न्यायमूर्ती सुभाष विद्यार्थी यांनी या प्रकरणाच्या सुनावणीतून स्वतःला दूर केले आहे. प्रकरणाची पुढील सुनावणी करण्यासाठी नवीन खंडपीठ नियुक्त करण्याकरिता त्यांनी फाईल सरन्यायाधीशांकडे पाठवण्याचे निर्देश दिले आहेत. या सुनावणीदरम्यान याचिकाकर्ते एस. विग्नेश शिशिर यांनी सोशल मीडियावर केलेल्या टिप्पणीची न्यायालयाने दखल घेतली. त्यानंतर न्यायमूर्तींनी या प्रकरणातून स्वतःला बाजूला करण्याचा निर्णय घेतला.

अलाहाबाद उच्च न्यायालय लखनौ खंडपीठाने यापूर्वी दिलेल्या एफआयआर नोंदवण्याच्या आदेशालाही स्थगिती दिली आहे. न्यायालयाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध आदेशानुसार, खुल्या न्यायालयात एफआयआर दाखल करण्याचा आदेश देण्यात आला होता; मात्र तो टंकलिखित आणि स्वाक्षरी होण्यापूर्वीच पुनर्विचार करण्यात आला. न्यायालयाने नमूद केले की, २०१४ मधील पूर्णपीठाच्या निर्णयानुसार, एफआयआर नोंदवण्यासंबंधीच्या याचिकांमध्ये प्रस्तावित आरोपीला नोटीस देणे अनिवार्य आहे. या पार्श्वभूमीवर राहुल गांधी यांना नोटीस न देता निर्णय देणे योग्य ठरणार नाही, असे न्यायालयाने स्पष्ट केले. या प्रकरणाची पुढील सुनावणी २० एप्रिल रोजी निश्चित करण्यात आली होती. मात्र, आता नवीन खंडपीठ नियुक्त झाल्यानंतर पुढील प्रक्रिया ठरणार आहे.

याचिकाकर्ते एस. विग्नेश शिशिर यांनी दाखल केलेल्या याचिकेत राहुल गांधी यांच्यावर भारतीय दंड संहिता, शासकीय गुप्तता कायदा, परदेशी नागरिक कायदा आणि पासपोर्ट कायद्यांतर्गत गंभीर आरोप करण्यात आले आहेत.

एसआयआर प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालय सक्रिय

अपीलीय न्यायाधिकरणांवर अहवाल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : पश्चिम बंगालमधील विशेष सघन पुनरीक्षण (एसआयआर) प्रक्रियेसाठी स्थापन करण्यात आलेली अपीलीय न्यायाधिकरणे "कार्यरत नसल्याच्या" गंभीर आरोपांनंतर सर्वोच्च न्यायालय यांनी सोमवारी कलकत्ता उच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायाधीशांकडून तातडीचा अहवाल मागवण्याचे संकेत दिले.

ज्येष्ठ वकील देवदत्त कामत यांनी हा मुद्दा सरन्यायाधीश सूर्यकांत आणि न्यायमूर्ती जॉयमाल्य बागची यांच्या खंडपीठासमोर उपस्थित केला. कामत यांनी न्यायालयाला सांगितले की, "अपीलीय न्यायाधिकरणे प्रत्यक्षात कार्यरत नाहीत. वकिलांना प्रत्यक्ष उपस्थित राहण्याची परवानगी दिली जात नाही आणि केवळ ऑनलाइन अर्ज स्वीकारले जात आहेत." यावर सरन्यायाधीशांनी वारंवार अशा प्रकारच्या उल्लेखांबद्दल नाराजी व्यक्त केली; मात्र, सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशांची अंमलबजावणी होत नसल्याचा मुद्दा अधोरेखित झाल्यानंतर त्यांनी कलकत्ता उच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायाधीशांकडून अहवाल मागवण्याचे निर्देश दिले.

पश्चिम बंगाल मध्ये २३ आणि २९ एप्रिल रोजी विधानसभा निवडणुका दोन टप्प्यांत होणार असून, ४ मे रोजी मतमोजणी होणार आहे. या पार्श्वभूमीवर एसआयआर प्रक्रियेवरून राजकीय आणि कायदेशीर वाद अधिकच तीव्र झाला आहे.

गेल्या आठवड्यात सर्वोच्च न्यायालयाने भारतीय निवडणूक आयोग यांना निर्देश दिले होते की, अपीलीय न्यायाधिकरणांनी मंजूर केलेल्या अपीलांच्या आधारे वगळलेल्या मतदारांना पुन्हा समाविष्ट करून पुरवणी सुधारित मतदार यादी जाहीर करावी. तसेच, ज्या मतदारांची अपीले प्रलंबित आहेत, त्यांना मतदानाचा अधिकार मिळणार नाही, असे न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे.

न्यायालयाने भारतीय संविधानातील अनुच्छेद १४२ अंतर्गत विशेष अधिकार वापरत निवडणूक आयोगाला निर्देश दिले की, २१ किंवा २७ एप्रिलपर्यंत अपीलांवर निर्णय झाल्यास त्यानुसार सुधारित मतदार यादी लागू करावी. १३ एप्रिलच्या आदेशात न्यायालयाने नमूद केले होते की, "फक्त अपील प्रलंबित असल्यामुळे मतदानाचा हक्क मिळणार नाही."

दरम्यान, कलकत्ता उच्च न्यायालय यांच्या मुख्य न्यायाधीशांनी मतदार यादीतून वगळण्यासंदर्भातील अपीलांची सुनावणी करण्यासाठी १९ अपीलीय न्यायाधिकरणे स्थापन केली आहेत. या न्यायाधिकरणांचे अध्यक्षपद उच्च न्यायालयाचे माजी मुख्य न्यायाधीश आणि न्यायाधीशांकडे देण्यात आले आहे.

होर्मुझ सामुद्रधुनीवर टोलविरोधात ब्रिटनची भूमिका

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लंडन : अमेरिका-इराण संघर्षातील युद्धविराम धोक्यात असताना, होर्मुझ सामुद्रधुनीत मुक्त नौवहन कायम ठेवण्यासाठी आणि टोल आकारणीला आळा घालण्यासाठी ब्रिटनने आंतरराष्ट्रीय पातळीवर कायमस्वरूपी तोडगा काढण्याची मागणी केली आहे. जागतिक ऊर्जा व व्यापार सुरक्षेच्या दृष्टीने ही भूमिका महत्त्वाची मानली जात आहे.

ब्रिटनच्या परराष्ट्र सचिव इव्हेट कूपर सध्या जपान दौऱ्यावर असून, 'तीव्र शटल डिप्लोमसी' मोहिमेअंतर्गत त्यांनी विविध देशांशी चर्चा केली आहे. युरोप आणि पश्चिम आशियातील सहा दिवसांच्या दौऱ्यात त्यांनी पाकिस्तान, तुर्की, इजिप्त, संयुक्त अरब अमिरात आणि युक्रेनसह ११ देशांच्या परराष्ट्र मंत्र्यांशी संवाद साधला.

पाकिस्तानचे परराष्ट्रमंत्री इशाक दार यांच्यासोबत झालेल्या बैठकीनंतर कूपर यांनी युद्धविराम वाढवण्याची आणि होर्मुझ सामुद्रधुनीतील सागरी मार्ग पूर्ण क्षमतेने पुन्हा सुरू करण्याची गरज अधोरेखित केली. या प्रक्रियेत पाकिस्तानने बजावलेल्या भूमिकेचे त्यांनी कौतुकही केले.

इराणकडून संघर्षानंतर सामुद्रधुनीतून जाणाऱ्या जहाजांवर टोल आकारण्याचा प्रस्ताव समोर येत असल्याने जागतिक चिंता वाढली आहे. या पार्श्वभूमीवर कूपर यांनी स्पष्ट केले की, "होर्मुझ सामुद्रधुनी टोलमुक्त राहिली पाहिजे. अन्यथा जागतिक अर्थव्यवस्था आणि ऊर्जा पुरवठ्यावर गंभीर परिणाम होऊ शकतो." ब्रिटनने टोलविरोधात आंतरराष्ट्रीय सहमती निर्माण करण्यासाठी प्रयत्न सुरू केले आहेत. अलीकडेच फ्रान्समध्ये भारतासह सुमारे ५० देशांना एकत्र आणून या विषयावर चर्चा करण्यात आली. जपाननेही या प्रयत्नांना पाठिंबा दर्शवला असून आशियाई देशांसाठी ऊर्जा सुरक्षेसाठी १० अब्ज डॉलर्सच्या सहाय्याची घोषणा केली आहे. कूपर यांनी इशारा दिला की, "होर्मुझमध्ये चुकीचा पायंडा पडला, तर त्याचे परिणाम केवळ अर्थव्यवस्थेपुरते मर्यादित राहणार नाहीत, तर जागतिक सुरक्षेलाही धोका निर्माण होईल." त्यामुळे आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे पालन आणि पुरवठा साखळींचे संरक्षण करण्यासाठी समन्वित कारवाई आवश्यक असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

ओमर अब्दुल्ला यांची भाजपवर टीका

जम्मू : मुख्यमंत्री ओमर अब्दुल्ला यांनी केंद्र सरकारवर, जम्मू आणि काश्मीरला राज्याचा दर्जा परत देण्याच्या आश्वासनावरून टीका केली. या मुद्द्यावर सरकारकडून स्पष्ट उत्तर आलेले नाही असे म्हटले. महिला आरक्षणाच्या अंमलबजावणीच्या मुद्द्यावरून भाजपवरही निशाणा साधला. ते म्हणतात 'योग्य वेळी'. मी त्यांना सतत विचारतो आम्हाला सांगा. तुम्ही म्हणता की हे तुमचे वचन आहे, तुम्ही शब्द दिला आहे, तर तुमच्या शब्दाला काहीच किंमत नाही का? असेही त्यांनी म्हटले.

बंगालमध्ये 'दुर्गा स्क्वॉड'

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

कोलकाता : पश्चिम बंगालमध्ये महिलांवरील अत्याचार रोखण्यासाठी 'दुर्गा स्क्वॉड' नावाचे विशेष दल स्थापन केले जाईल, अशी घोषणा केंद्रीय संरक्षण मंत्री राजनाथ सिंह यांनी सोमवारी केली. पश्चिम बंगालमध्ये भाजप सत्तेत आल्यास कायद्याचे राज्य प्रस्थापित करू, असेही त्यांनी ठामपणे सांगितले.

सैंथिया येथील निवडणूक सभेत बोलताना सिंह यांनी आगामी विधानसभा निवडणुकीला 'भीती आणि विश्वासाची लढाई' असे संबोधले. "महिलांना त्रास देणाऱ्यांवर कठोर कारवाई केली जाईल. दुर्गा पथकाच्या माध्यमातून महिलांच्या सुरक्षिततेला प्राधान्य दिले जाईल," असे ते म्हणाले.

सिंह यांनी तृणमूल काँग्रेसच्या नेतृत्वाखालील सरकारवर भ्रष्टाचार आणि निष्काळजीपणाचे आरोप केले. "राज्याच्या जनतेने सलग तीन वेळा सत्ता दिली, मात्र विकास अपेक्षित पातळीवर झाला नाही," अशी टीका त्यांनी केली. सिंह म्हणाले की, "देशाच्या अर्थव्यवस्थेत पश्चिम बंगालचे योगदान पूर्वी १० टक्के होते, ते आता ५ टक्क्यांवर आले आहे." टीएमसी सरकार भीतीचे वातावरण निर्माण करत असल्याचाही आरोप त्यांनी केला. महिला मतदारांना आवाहन करताना त्यांनी नरेंद्र मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली महिलांसाठी विधानमंडळात ३३ टक्के आरक्षण लागू करण्याची बांधिलकी अधोरेखित केली.

जागतिक तणावाच्या पार्श्वभूमीवर स्थैर्याचा संदेश

भारत-दक्षिण कोरिया भागीदारीला नवे बळ

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वाढत्या जागतिक अस्थिरतेच्या पार्श्वभूमीवर भारत आणि दक्षिण कोरिया हे स्थैर्याचे महत्त्वाचे आधारस्तंभ ठरत असल्याचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी सोमवारी स्पष्ट केले. शांततापूर्ण आणि सर्वसमावेशक इंडो-पॅसिफिक क्षेत्रासाठी दोन्ही देशांची समान बांधिलकी असल्यावरही त्यांनी भर दिला. राजधानीत झालेल्या उच्चस्तरीय बैठकीनंतर पंतप्रधान मोदी आणि दक्षिण कोरियाचे राष्ट्रपती ली जे-म्युंग यांच्या उपस्थितीत विविध सामंजस्य करारांची देवाणघेवाण करण्यात आली. हैदराबाद हाऊस येथे झालेल्या संयुक्त पत्रकार परिषदेत या करारांना औपचारिक स्वरूप देण्यात आले, ज्यामुळे द्विपक्षीय संबंधांना नवे परिमाण मिळाले.

या बैठकीत आर्थिक सहकार्याला विशेष प्राधान्य देण्यात आले. सध्या भारत-कोरिया द्विपक्षीय व्यापार सुमारे २७ अब्ज डॉलरवर पोहोचला असून, २०३० पर्यंत तो ५० अब्ज डॉलरपर्यंत नेण्याचे लक्ष्य निश्चित करण्यात आले आहे. यासाठी 'भारत-कोरिया वित्तीय मंच' आणि 'औद्योगिक सहकार्य समिती' यांसारख्या नव्या यंत्रणांची घोषणा करण्यात आली. तसेच, तंत्रज्ञान पुरवठा साखळी अधिक मजबूत करण्यासाठी 'आर्थिक सुरक्षा संवाद' सुरू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. कोरियन लघु व मध्यम उद्योगांना भारतात गुंतवणूक करण्यास प्रोत्साहन देण्यासाठी विशेष औद्योगिक वसाहती उभारण्याची घोषणाही करण्यात आली.

फेब्रुवारी २०२६ पासून पश्चिम आशियात वाढलेल्या संघर्षामुळे जागतिक सागरी मार्ग आणि ऊर्जा पुरवठ्यावर परिणाम झाला आहे. या पार्श्वभूमीवर भारत-कोरिया भागीदारीचे महत्त्व अधिक अधोरेखित झाले आहे. या दोन्ही देशांनी इंडो-पॅसिफिक क्षेत्रात शांतता, स्थैर्य आणि मुक्त व्यापाराचे समर्थन कायम ठेवण्याचा निर्धार व्यक्त केला.

दक्षिण कोरियाने भारताच्या नेतृत्वाखालील 'आंतरराष्ट्रीय सौर आघाडी' आणि 'इंडो-पॅसिफिक महासागर उपक्रम' यामध्ये सहभागी होण्याचा निर्णय घेतला आहे. यामुळे दोन्ही देशांतील सहकार्य अधिक व्यापक होण्याची अपेक्षा व्यक्त करण्यात आली.

पंतप्रधान मोदी यांनी या भागीदारीचा ऐतिहासिक संदर्भ देताना रवींद्रनाथ टागोर यांच्या विचारांची आठवण करून दिली. टागोर यांनी कोरियाला "पूर्वेचा दिवा" असे संबोधले होते, याचा उल्लेख करत मोदी म्हणाले की, २०४७ पर्यंत विकसित भारताच्या ध्येयपूर्तीत कोरिया हा एक महत्त्वाचा भागीदार ठरेल.

भारत आणि दक्षिण कोरिया यांच्यातील ही वाढती भागीदारी केवळ आर्थिक आणि औद्योगिक क्षेत्रापुरती मर्यादित न राहता, जागतिक स्थैर्य आणि सुरक्षिततेसाठीही महत्त्वाची ठरत आहे. बदलत्या भू-राजकीय परिस्थितीत ही सहकार्याची दिशा दोन्ही देशांसाठी तसेच आंतरराष्ट्रीय समुदायासाठीही सकारात्मक संकेत देणारी आहे.